

Delårsrapport augusti 2019

Region Jämtland Härjedalen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förvaltningsberättelse	4
Händelser av väsentlig betydelse	4
Mål.....	5
Verksamhet.....	11
Väsentliga personalförhållanden	17
Ekonomiskt resultat.....	21
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	30
Investeringar.....	31
Engagemang i bolag och stiftelser	32
Resultaträkning.....	36
Balansräkning.....	37
Kassaflödesanalys.....	39
Allmänna redovisningsprinciper	40
Begreppsförklaring och ordlista	41

Bilaga 1, Sammanställning måluppfyllelse per augusti 2019

Bilaga 2, Uppföljning Handlingsplaner

Delårsrapport augusti 2019

Dnr RS/315/2019

2019-xx-xx

FASTSTÄLLD AV

Regionstyrelsen 2019-xx-xx § xx

Sammanfattning

Ekonomiskt utfall

Region Jämtland Härjedalens ackumulerade resultat till och med augusti 2019 uppgick till -50 miljoner kronor inklusive finansiella intäkter, vilket var 21 miljoner kronor bättre jämfört med föregående år. Justerat från finansiella intäkter var resultatet däremot -91 miljoner kronor, vilket då skulle vara 20 miljoner kronor sämre än föregående år.

Nettokostnadsutvecklingen för perioden var 85 miljoner kronor högre än under motsvarande period 2018, vilket ger en nettokostnadsökning på 3,1 procent.

Verksamhetens intäkter har minskat med 4,7 procent, främst genom minskade bidrag. Bruttokostnaderna har ökat med 1,8 procent jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna har ökat kraftigt efter pensionsprognosen i augusti, men även övriga personalkostnader har ökat. Kostnader för bemanningsföretag fortsätter att minska något jämfört med föregående år. Läkemedelskostnaderna har ökat med 2,2 procent.

Den senaste prognosen för skatteintäkter visade på en förbättring med 11 miljoner kronor jämfört med budget. Men med de ökade personalkostnaderna och minskade intäkter samt en ökad nettokostnadsutveckling, så har helårsprognosen försämrats till -230 miljoner kronor.

Verksamhet

Antal besök inom öppenvården fortsätter att öka. Antalet läkarbesök har ökat med 0,9 procent och sjukvårdande behandling har ökat med 1,2 procent jämfört med föregående år. Antalet vårdtillfällen har minskat och även antalet vård-dagar. Även medelvårdtiden har sjunkit något.

Tillgängligheten är god inom primärvården men inom slutenvården är det fortfarande långt ifrån att uppnå målen.

Måluppfyllelse

Av de 83 resultatmålen är 39 procent uppnådda, 35 procent är pågående 20 procent beräknas vara svåra att nå innan årets slut. 6 procent kan inte mätas förrän senare under året. Strategi för våra medarbetare har flest uppnådda mål.

När det gäller Strategi för länets utveckling så har 33 procent uppnåtts. Bra resultat visas framför allt inom en långsiktig hållbar region, ökat digitalt användande och ett friskare liv.

Inom Strategi för god vård har 40 procent av resultatmålen uppnåtts, då främst inom god och nära vård och modern sjukvård.

Strategi för våra medarbetare har 68 procent uppnådda resultatmål. Främst inom delaktighet och inflytande samt ökade frisktal och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Inom Strategi för ekonomi och verksamhetsresultat har 12 procent uppnåtts, inom mer samverkan samt intäkter och upphandlingar.

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Resurs från Kommuninvest

Med anledning av Region Jämtland Härjedalens ekonomiska situation och låneskuld till Kommuninvest, har Kommuninvest bidragit med stöd för att förbättra ledarskapet i kombination med regionens stödfunktioner som till exempel ekonomi och verksamhetsutveckling.

Beslut av Regiondirektör med stöd från Hälso- och sjukvårdsnämnden under 2019

- Minskning av 50 befattningar från 1 oktober 2019 inom Hälso- och sjukvårdsnämnden, samt inriktningsbeslut på ytterligare 50 befattningar per 1 januari 2020.
- Nedläggning av LÄVA och andra förändringar av vårdplatsstrukturen på sjukhuset.
- Verksamheterna som idag finns på Remonthagen ska utredas för att se vilka effektiviseringar som kan göras om de flyttas till sjukhuset.
- Utredning görs om verksamhetsinnehållet, bemanningsnormer utifrån patientkategorier och upptar diskussioner med Strömsunds kommun om formerna för Närvårdsavdelningen i Strömsund.

Nya redovisningsprinciper

Under 2019 har nya redovisningsprinciper tillämpats vad gäller värdering av kortfristiga placeringar, som nu redovisas enligt marknadsvärde istället för bokfört värde. Detta har hittills fått en positiv effekt på regionens ekonomi.

Uppstart av produktionskök och utökning av Vårdnära service, kost och förråd

Den 13 mars startade verksamheten i det nya produktionsköket och en vecka senare levererades den första maten enligt Cook chill-konceptet till patienterna. I samband med detta utökades vårdnära service avseende kost- och förrådshandling. Uppstarten har gått bra trots utmaningar både avseende bemanning och maskiner. Fortfarande återstår många saker att utveckla och förbättra, men en stor eloge till ett hundratal medarbetare inom området som bidragit till en bra start!

Mål

Region Jämtland Härjedalen har från 1 januari ett nytt politiskt styre bestående av Centerpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet. Partierna har tillsammans 27 av 55 mandat i regionfullmäktige.

Från den 1 januari 2019 har Region Jämtland Härjedalen även en ny politisk organisation med en ny nämnd, Hälso- och sjukvårdsnämnden och Vårdvalsnämnden har upphört. Regionstyrelsen har en egen förvaltning som förutom regionstyrelsen också stödjer övriga nämnder. De tidigare förvaltningarna hälso- och sjukvårdsförvaltningen och regionala utvecklingsförvaltningen utgör nu förvaltningsområden.

Regionfullmäktige har i Regionplan 2019 beslutat om fyra strategier som i sin tur har 20 strategiska mål kopplade till sig för 2019. Till de strategiska målen finns sedan 83 resultatmål. I Finansplan 2019-2021 återfinns finansiella mål och ekonomiska ramar. Målen i de två planerna är det övergripande uppdraget från regionfullmäktige som regionstyrelsen och nämnderna ska verkställa. Målen följs upp i tertialrapport, delårsrapport och årsbokslut. Uppföljningen ligger sedan till grund för den samlade bedömningen av måloppfyllelsen för fullmäktiges strategiska mål.

Regionstyrelsen leder och samordnar allt arbete i Region Jämtland Härjedalen och har det övergripande ansvaret för ekonomin och de personalpolitiska frågorna. Tillsammans med övriga nämnder ska styrelsen se till att den viljeinriktning och politiska mål som regionfullmäktige beslutat om genomförs.

Regionstyrelsen har även ansvar för regionens olika vårdval. Ansvaret för dessa framgår av kapitlet om god vård och av de förfrågningsunderlag som styrelsen tar fram och förelägger regionfullmäktige.

Se bilaga 1 för uppföljning av resultatmål för Regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden och Regionala utvecklingsnämnden.

Av de 83 resultatmålen är 39 procent uppnådda, 35 procent är pågående 20 procent beräknas vara svåra att nå innan årets slut. 6 procent kan inte mätas förrän senare under året. Strategi för våra medarbetare har flest uppnådda mål.

När det gäller Strategi för länets utveckling så har 33 procent uppnåtts. Bra resultat visas framför allt inom en långsiktig hållbar region, ökat digitalt användande och ett friskare liv.

Inom Strategi för god vård har 40 procent av resultatmålen uppnåtts, då främst inom god och nära vård och modern sjukvård.

Strategi för våra medarbetare har 68 procent uppnådda resultatmål. Främst inom delaktighet och inflytande samt ökade frisktal och hälsofrämjande arbetsmiljö.

Inom Strategi för ekonomi och verksamhetsresultat har 12 procent uppnåtts, inom mer samverkan samt intäkter och upphandlingar.

Sammantaget visar uppföljningen att arbete med de flesta handlingsplaner pågår enligt plan och många mål ser ut att vara uppfyllda till årets slut. Flera planer visar goda resultat även om arbete återstår innan alla mål är uppfyllda. Exempelvis har kvalitetsmålen för effektiv och säker läkemedelsanvändning en positiv utveckling för året. Regionen har för närvarande också en lägre kostnadsutveckling för läkemedel än den nationella utvecklingen. Inom område miljö verkar målen om klimat och energi för närvarande gå i rätt riktning. För flera handlingsplaner är det fortsatt osäkert om alla mål kommer att kunna uppfyllas och aktiviteter har också bromsats in av kapacitetsskäl. Det gäller exempelvis arbetet inom handlingsplan attraktiv arbetsgivare med att utveckla karriärvägar. Nya handlingsplaner för psykisk hälsa och suicid har tagits fram. Ännu har inga nya handlingsplaner för kvalitet, tillgänglighet och patientsäkerhet fastställts.

Strategi för länets utveckling

- ◆ Här återfinns mål som ska spegla befolkningsaspekter där Region Jämtland Härjedalen kan bidra. Här samlas mål inom det regionala utvecklingsuppdraget, mål med fokus på folkhälsa, resursanvändning, miljö, jämställt och jämlikt samt mål för samverkan med andra. De strategiska målen verkställs främst av regionala utvecklingsnämnden, men både region-styrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska bidra.

Inom de sex strategiska målen finns totalt 27 resultatmål, varav 9 är uppfyllda, 11 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 4 har inte uppnåtts. 3 kan inte svaras på förrän vid årets slut. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

Strategimål för länets utveckling				
En långsiktig hållbar region	4	1	1	
Fler i jobb, fler invånare	1			2
Infrastruktur för framtiden	1	3		
Ökat digitalt användande		3	1	
Kultur för ett rikare liv	1			1
Ett friskare liv	2	4	2	
Totalt antal resultatmål	9	11	4	3

I arbetet för en långsiktigt hållbar region ingår att mäta CO2 utsläppen för resor. Det har under 2019 minskat jämfört med samma period 2018.

Region Jämtland Härjedalen ska ha en plan för höjd beredskap och en krigsorganisation innan årets slut.

Läkemedelspåverkan på miljön har minskat med avseende på antibiotika och diklofenak, Skillnaderna mellan hälsocentralerna i länet är dock stor. Insatser planeras för att alla hälsocentraler ska nå målen.

Målet om fler jobb och fler invånare mäts bland annat med antalet nyföretagsamma personer per 1 000 invånare. Endast Stockholm hade högre nyföretagsamhet än Jämtlands län, enligt senast tillgängliga mätning.

Regionala utvecklingsnämndens mål Infrastruktur för framtiden, mäts på flera sätt, till exempel genom antal resor i kollektivtrafiken och bredbandsutbyggnaden. 2019 har resandet ökat inom både Länstrafiken och Norrtåg. En del av ökningen kan hänföras till de båda VM-tävlingarna. Målet för 2019 är att 80 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband, men resultatet kan redovisas först i mars 2020.

Genomlysningen av Region Jämtland Härjedalens IT-verksamhet ska resultera i strategi för effektivare IT-verksamhet som möjliggör snabbare digitalisering, samt öka användande av invånartjänster.

Utbyggnaden av laddstolpar och tankställen med förnybara drivmedel i länet fortsätter. Om en etablering av snabbbladdare i Strömsund, Hede och Hammarstrand genomförs, är bedömningen att det finns en väl utbyggd infrastruktur för snabbbladdare och tankställen för förnybara drivmedel i länet.

Målen om en kultur för ett rikare och friskare liv mäts bland annat genom kulturens tillgänglighet för alla och kulturens samarbete med hälso- och sjukvården. 164 procent av föreställningarna har getts utanför Östersunds kommun.

Ett friskare liv ska också ske genom insatser via folkhälsoenheten tillsammans med primärkommunerna genomföra aktiva insatser för att utveckla den jämlika hälsans fördelning.

Strategi för god vård

- ◆ Här fångas mål om patienternas uppfattning om och medicinska resultat av given vård. De strategiska målen inom detta område verkställs av hälso- och sjukvårdsnämnden och av regionstyrelsen, i egenskap av uppdraget som beställare.

Inom de fem strategiska målen finns totalt 20 resultatmål, varav 8 är uppfyllda, 7 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 5 har inte uppnåtts. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

Strategimål för God och Nära vård			
God och Nära vård i hela Jämtland Härjedalen	3	4	3
Hög tillgänglighet	1		2
Nöjda patienter	1	2	
Modern sjukvård	2	1	
Trygg vård för våra äldre	1		
Totalt antal resultatmål	8	7	5

I anslutning till att förfrågningsunderlag för hälsovalet ses över ska uppföljningsparametrarna i förfrågningsunderlaget och i Hälso- och sjukvårdsnämndens uppföljning av egenregin synkroniseras för att underlätta uppföljning.

Målet att bibehålla nivån om högst 5 procent vårdskador uppnås.

Genom omvärldsbevakning ska en sammanställning av aktuella forskningsresultat och rapporter presenteras som grund för förslag på möjliga förebyggande hälsofrämjande insatser utifrån identifierade ohälsoområden.

Frågor om våld ska lyftas i 80 procent av alla ärenden inom Barn- och ungdomspsykiatri. I övriga verksamheter ska andelen patienter som får frågor om våldsutsatthet öka. Antalet ställda frågor har minskat något mot 2018, men ingår på flera enheter som rutinfråga.

Samverkan för effektivare nyttjande av Region Jämtland Härjedalens utrustningar ska ske genom att område Diagnostik, teknik och service (DTS) och Hälsocentraler med röntgen ska i samverkan använda ledig röntgenkapacitet vid hälsocentralerna för till DTS remitterade patienter inom hälsocentralens närområde.

Nöjda patienter ska mätas genom resultat från patientenkät och hälso- och sjukvårdsbarometern där målet är att vara över rikssnittet. För både sjuksköterskebesök och läkarbesök visas en förbättring och är i samtliga dimensioner klart över riksgenomsnittet.

Modern sjukvård återspeglas i en Fastighetsutvecklingsvision som antogs av Regionfullmäktige i juni.

En strategi för utveckling mot Nära vård genom God primärvård, God öppen specialiserad vård och God specialiserad slutenvård ska också tas fram.

Strategi för våra medarbetare

- Här fångas mål om som rör Region Jämtland Härjedalens medarbetare samt deras uppfattning om sin arbetsplats, men även deltagande och engagemang samt arbetsmiljöfrågor. Här samlas också mål med fokus på lärande och förnyelse. De strategiska målen inom område medarbetare verkställs först och främst av regionstyrelsen. Hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden måste följa de strategier som Regionstyrelsen beslutar om.

Inom de fyra strategiska målen finns totalt 19 resultatmål, varav 13 är uppfyllda, 4 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 2 kan inte svaras på förrän vid årets slut. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

Strategimål för våra medarbetare				
Delaktighet och inflytande	4	1		
Utvecklingsmöjligheter och anställningsvillkor	1	1		1
Ökade frisktal och hälsofrämjande arbetsmiljö	7	1		
Ledarskap	1	1		1
Totalt antal resultatmål	13	4	0	2

Kompetensförsörjning inom Region Jämtland Härjedalen ska utgå från verksamhetens behov. Ett mål är att minska behovet av inhyrd personal vilket regionen arbetat framgångsrikt med på flera olika sätt. Pågående verksamhetsutvecklingsinsatser har bland annat inneburit att bemanningsmål fastställts inom hälso- och sjukvårdens förvaltningsområde.

Arbetet med rätt använd kompetens (RAK) har bidragit till ökade möjligheter för respektive medarbetare att nyttja sin individuella kompetens helt och hållet. Den organisatoriska tydligheten har ökat möjligheterna att optimera bemanningen och att förenkla precisa bedömningar av bemanningsbehovet med avseende på både anställd och inhyrd personal.

Ledarskapsutvecklingen ska bidra till goda förutsättningar för cheferna att utöva ett engagerat och ansvarstagande ledarskap. Sedan 2018 har ledarutvecklingsprogram 1 bedrivits med nya chefer i direkta ledarskapsroller som målgrupp. Under tertial 1 och 2 2019 har ett nytt chefsutvecklingsprogram 2 implementerats med en fördjupad inriktning för samma målgrupp. Utvecklingen av chefsutvecklingsprogram 3 pågår med chefer i indirekta ledarskapsroller, det vill säga chefer i överordnad roll över andra chefer, som målgrupp.

Ett arbete att utveckla en hälsofrämjande arbetsmiljö pågår med syfte att införa ett förebyggande förhållningsätt i arbetsmiljöarbetet och att tydliggöra ledarens roll i detta. Vidare genomförs insatser vid tidiga tecken på ohälsa samt ett aktivt rehabiliteringsarbete vilket bidragit till en positiv utveckling inom området. Sjukfrånvaron har under längre tid minskat både med avseende på långtids- och korttidssjukfrånvaron. Den positiva trenden har fortsatt under året med minskad sjukfrånvaro inom majoriteten av regionens verksamheter. En mätning av den självupplevda hälsan genomförs under oktober med redovisning i samband med årsbokslut 2019.

Strategi för ekonomi och verksamhetsresultat

- Här samlas såväl finansiella som icke finansiella resultat. Bland icke finansiella resultat ingår utfall för "stora" processer. De strategiska målen inom verkställighetsperspektivet verkställs av regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden.

Inom de fem strategiska målen finns totalt 17 resultatmål, varav 2 är uppfyllda, 7 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 8 har inte uppnåtts. 3 kan inte svaras på förrän vid årets slut. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

Strategimål för ekonomi och verksamhetsresultat			
Budgetdisciplin			5
Mer samverkan	1	2	
Utlokalisera verksamheter			1
Förbättrad produktions- och kapacitetsplanering		2	
Intäkter och upphandlingar	1	3	2
Totalt antal resultatmål	2	7	8

De ekonomiska måtten nås inte och trots budgeterat underskott visar verksamheten på ett resultat som är 84 miljoner kronor sämre än budgeterat.

Till och med augusti uppgår planerade åtgärder till 53,9 miljoner kronor, samtidigt som en ekonomisk nettoeffekt inte uppnås.

Ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare har utarbetats och ska antas av fullmäktige.

Målet att minska regionens energianvändning i regionens fastigheter och verksamheter och öka andelen förnybar energi har inte uppnåtts ännu. Men regionen använder till största delen förnybar energi via fjärrvärme, Bra Miljöval-el samt egen vindkraft.

Miljö- och hälsokrav ställs i alla annonserade varuupphandlingar och tjänsteupphandlingar under 2019 där det anses vara relevant och uppfyller därmed målet att vid inköp, inklusive upphandling, ska miljö- och hälsokrav ställas där minskad klimatpåverkan, giftfri miljö, djurskydd och minskad antibiotikaanvändning ska prioriteras.

Finansiella mål

I fullmäktiges uppgifter ingår enligt kommunallagen, 11 kap. 6§, att för ekonomin ange de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Under planperioden är målet en ekonomi i balans. För att uppnå det övergripande målet om en *långsiktig hållbar* ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden. För att ha en ekonomi i balans får verksamheternas nettokostnadsutveckling inte vara högre än intäktsutvecklingen på skatter och bidrag.

Mätetal	Utfall	Målvärde	Kommentar
 Långsiktig hållbar ekonomi: Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader ska öka	-1,8 %	2 %	
 Investeringsram: Investeringsramen får högst uppgå till 141 miljoner kronor, varav investeringsrådets beslutade ram: 96 miljoner kronor samt övriga investeringspotter: 45 miljoner kronor.		141	Följs upp vid årsbokslut, men har hittills inte överskridits
 De årliga investeringarna finansieras av skattemedel	 Nej		Går ej att mäta förrän årets slut.
 Kostnadskontroll: Nettokostnadsförändringen ska minska jämfört med föregående år	3,1 %	0,3 %	En försämring sedan april.
 Avtalstrohet: Andel av inköpen som skett mot upphandlade avtal ska öka.	92 %	95 %	Köp har skett under perioden från totalt 2 690 leverantörer och där 648 stycken står för den upphandlade volymen. Den totala volymen inköp har i jämförelse med samma period föregående år ökat i samtliga kategorier förutom Övergripande material och tjänster.

Verksamhet

Verksamhet inom hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ska arbeta förebyggande och tillgodose en bra hälso- och sjukvård samt tandvård för Region Jämtland Härjedalens medborgare. Några av de viktigaste händelserna inom hälso- och sjukvården sammanfattas nedan.

Hälso- och sjukvårdens strategi och riktning – mot Nära vård

Med riktning Nära vård kommer regionens hälso- och sjukvård att arbeta utifrån ett helhetsperspektiv där alla vårdnivåer finns med. Primärvården har sedan något år tillbaka påbörjat resan och genomfört flera pilotprojekt med olika innovationer, vissa i samarbete med specialiserade vården. Helhetsperspektivet innebär att både primärvården och specialiserade vården går i samma riktning – mot Nära vård. Detta kräver samma förhållningssätt, goda relationer och gemensamma mål. Intentionen är att det finns en gemensam bild för vad Nära vård betyder på alla nivåer.

VM-evenemang

Under vinterperioden har Alpina VM i Åre och Skidskytte-VM i Östersund ägt rum. Evenemangen föregicks av en lång planering med tillsättning av extra resurser i ambulans, ambulanshelikopter, på akutmottagningen och c-op. Utvärderingen visar att verksamheterna inom Akutområdet inte har haft någon märkbart ökad belastning utan allt har fungerat bra. Primärvården har också varit en viktig del i vården av det utökade antalet personer som vistats här.

Ny lagstiftning Förstärkt tillgänglighet ”3:an”

Från årsskiftet har en ny lagstiftning trätt ikraft, Förstärkt tillgänglighet, vilket innebär att patienter som kontaktar primärvården för ett nytt eller försämrat hälsoproblem har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar. Bedömningen ska göras av en läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Akut vård berörs inte av vårdgarantin. Om man blir akut sjuk eller skadad ska vård ges så snart som möjligt. I dagsläget går det bara att följa läkarbesöken, arbetet pågår med utbildning och implementering för övriga yrkeskategorier. För perioden januari-april 2019 är tillgängligheten till läkare inom 3 dagar, 98 procent.

Digitalisering – distansoberoende teknik

Storsjögläntan har testat distansoberoende teknik. Det föll väl ut men tekniska lösningar behöver justeras innan arbets sättet kan sjösättas i större skala. Även onkologimottagningen har använt sig av digitala lösningar för bedömningar av patienter på distans, och arbetar vidare för en utökning. I maj planeras en workshop för medarbetare på kirurgmottagningen tillsammans med läkare, för att initiera ytterligare patientgrupper som kan skötas på distans. Primärvården arbetar fokuserat med omställningen till nära vård och ökat digitalt utbud för befolkningen. Bland annat har en pilot för hemmonitorering genomförts i Ragunda.

Produktion

Produktionen i öppenvården har ökat både vad det gäller läkarbesök och sjukvårdande behandling.

I slutenvården ses en marginell minskning av vårdtillfällen men också färre vård dagar och kortare medelvårdtid. Det kan sannolikt vara en effekt av minskat antal vårdplatser.

Öppenvård

Öppenvård	2017-08	2018-08	2019-08	Förändring mot fg år
Läkarbesök	250 342	251 621	253 878	2257
-män	112 469	113 175	113 684	509
-kvinnor	137 873	138 445	140 192	1747
-kön okänt	0	1	2	1
Sjukvårdande behandling	332 937	340 693	344 935	4242
-män	141 692	144 872	146 654	1782
-kvinnor	191 245	195 820	198 281	2461
-kön okänt	0	1	0	-1

Slutenvård

Slutenvård	2017-08	2018-08	2019-08	Förändring mot fg år
Vårdtillfällen	12 797	13 036	12 987	-49
-män	5 839	6 024	6 068	44
-kvinnor	6 958	7 012	6 918	-94
Vård dagar	76 806	73 568	71 490	-2078
-män	37 287	35 626	35 203	-423
-kvinnor	39 519	37 942	36 283	-1659
Medelvårdtid	5,0	5,1	4,7	-0,4
-män	5,3	5,5	5,0	-0,5
-kvinnor	4,7	4,8	4,4	-0,4
DRG-vikt	10 532,8	10 943,4	10 504,2	-439,2
-män	5 075,6	5 331,7	5 096,6	-235,1
-kvinnor	5 457,2	5 611,8	5 406,6	-205,2

Vård i rimlig tid

Tillgänglighet till primärvård

Tillgänglighetsgarantin, 0:an

0:an innebär att den som söker primärvård ska få kontakt samma dag med en hälsocentral.

Resultatet fram till augusti 2019 var 91 procent för primärvården. Primärvården fortsätter arbete med att öka tillgängligheten genom bland annat lättakut, digitaltriagering, samt utveckling av arbetssätt inom bland annat telefoni.

Besöksgarantin 3:an

3:an innebär rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar. Bedömningen ska göras av en läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården. Resultatet fram till augusti 2019 var totalt 97 procent för primärvården.

3:an mäts för närvarande endast på läkarbesök, arbete pågår med införande av den förstärkta vårdgarantin för övrig legitimerad personal. Utbildning i KVÅ (åtgärds-koder) är inplanerade under hösten. Planen är att påbörja kodningen succesivt efter utbildningen. Öppen mottagning/lättakut bidrar till ökad tillgänglighet. Primärvårdens utfall är högt.

Specialiserad vård – Sjukhuset i Östersund

Första besök inom 90 dagar

Om patienten får en remiss till den specialiserade vården, ska hen få en tid för besök inom 90 dagar. Det gäller även om vård som söktes utan remiss.

Väntande till första besök var totalt 57 procent ack 2019 varav kvinnor 56 procent och män 59 procent. Genomförda första besök var totalt 71 procent, ack 2019 varav kvinnor 70 procent och män 73 procent.

Behandling inom 90 dagar

Efter beslut om behandling, exempelvis operation, ska patienten få en tid inom 90 dagar.

Väntande till behandling var totalt 52 procent ack 2019 varav kvinnor 53 procent och män 50 procent. Genomförd behandling var totalt 73 procent varav kvinnor 74 procent och män 73 procent.

Förbättrande arbete pågår i strategi Nära vård.

Sammanfattningsvis får medborgarna delvis inte sin vård inom vårdgarantins lagkrav i Region Jämtland Härjedalen.

Väntetider inom specialistsjukvårdens akutmottagning

Målet är att 80 procent av akutmottagningens patienter ska handläggas inom 4 timmar.

Denna målsättning har inte uppnåtts då 61 procent av patienterna under jan-augusti handlagts inom denna tid. Något fler män än kvinnor handläggs inom fyra timmar, 62 procent jämfört med 60 procent.

Vårdgarantin för barn och unga med psykisk ohälsa

Den förstärkta vårdgarantin för barn och ungdomar med psykisk ohälsa mäts varje månad och innebär att patienterna ska få sitt första besök inom 30 dagar. Målet är att minst 90 procent av patienterna ska få komma inom 30 dagar till en första bedömning. Resultatet var 35 procent.

Läkemedel

Kostnaderna för läkemedel för Region Jämtland Härjedalen, inklusive smittskyddsläkemedel och patienternas egen-vårdsavgift, har ökat cirka 2,5 procent ackumulerat till och med augusti jämfört med samma period föregående år. Den genomsnittliga ökningen i riket samma period är 2,9 procent.

Den genomsnittliga kostnaden för läkemedel per invånare i Jämtlands län är 387 kronor jämfört med 380 kronor i riket.

Region Jämtland Härjedalen har ett mål att kostnaderna för läkemedel på rekvisition (till mottagningar och avdelningar) respektive förmånsläkemedel (läkemedel på recept) ska ha en lägre procentuell ökning i regionen jämfört med genomsnittet för riket. Kostnadsutvecklingen ackumulerat till och med augusti för läkemedel på rekvisition var 9,8 procent jämfört med genomsnittet för riket som var 10,4 procent. Kostnadsökningen för förmånsläkemedel samma period var 7,6 procent i regionen medan genomsnittet i riket var 9,6 procent.

Införandet av nya dyra läkemedel fortsätter att vara kostnadsdrivande. De nya läkemedlen berör ofta ett fåtal patienter, men till höga kostnader vilket kan få stor budget- och kostnadspåverkan. Behandlingen för en patient kan kosta närmare 2 miljoner kronor per år. Vid nationella jämförelser har Region Jämtland Härjedalen högre kostnader för diabetesläkemedel än genomsnittet i riket. Det kan delvis förklaras av en högre andel typ 2 diabetiker, men även utav en tidigare introduktion och högre förskrivning av nya dyrare läkemedel till diabetespatienterna än genomsnittet i riket.

Leveransbrister av läkemedel fortsätter att vara ett växande problem både lokalt och nationellt. Det beror bland annat på råvarubrist, införandet av e-verifieringen (säkerhetssystem för att förhindra att falska läkemedel finns på marknaden) och att efterfrågan blivit större än utbudet utifrån en förbättrad ekonomi och kunskap i många länder. Leveransbrister medför ökade kostnader och ett betydande merarbete att söka alternativ och att hantera licenser. Under sensommaren fick Läkemedelsverket ett uppdrag att etablera strukturer för snabbare information vid bristsituationer och att i högre grad vägleda hälso- och sjukvården om eventuella alternativa behandlingsmöjligheter i samband med kritiska eller potentiellt kritiska bristsituationer.

Under våren har elektronisk läkemedelslista införts på några av vårdavdelningarna. Det är en satsning, bland flera, för att öka patientsäkerheten inom läkemedelshanteringen.

Vårdval och privata vårdgivare

Den årliga dialoguppföljningen av föregående års verksamhet med vårdgivare inom hälsovalet pågick under april och maj.

Beslut togs i regionstyrelsen om inrättande av en politisk styrgrupp för utformande av regionens vårdval 2020. Styrgruppen har under första året haft sex möten tillsammans med tjänstemän från beställarenheten. Resultat redovisades för styrelsen vid mötet i maj. I augusti beslutade regionstyrelsen om att tillsätta en ny politisk styrgrupp för en mer omfattande översyn av hälsovalet inför 2021.

Leverantörsträff med vårdgivare från hälsovalet har genomförts under perioden där bland annat politiker från styrgruppen deltog i diskussionen om uppdraget för år 2020.

I december 2018 genomfördes en fördjupad uppföljning av fysioterapeuter verksamma inom Hälsoval Region Jämtland Härjedalen och enligt Lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi (LOF) som resulterade i en rapport. Rapporten redovisades för regionstyrelsen som fattade beslut om åtgärder i form av återbetalning för två vårdgivare där journalanteckningar saknades samt anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) av två vårdgivare på grund av bristande journalföring.

En försäljning av fysioterapietablering i Östersund har genomförts under perioden.

Inom den beställda tandvården pågår arbetet med utveckling av IT stöd, samverkan med kommunerna samt att göra tandvårdsstödet mera känt.

Köpt verksamhet antal besök Privata vårdgivare	Utfall 2016-08	Utfall 2017-08	Utfall 2018-08	Utfall 2019-08
Läkarbesök	1 301	309	178	114 *
Sjukgymnastbesök	26 432	24 139	22 658	23 319
Patienter som fått nödvändig tandvård	1 379	1 440	1 534	1 513
Patienter som fått tandvård som led i sjukdomsbehandling	297	295	296	297
Patienter med funktionsnedsättning (infördes 2013)	109	121	112	120
Antal som fått uppsökande tandvård	865	744	958	972
Antal barn som valt privattandläkare	3 984	4 761	5 008	5 193 **
Medicinsk fotvård			5 826	5 892

*Avtal med Medicin direkt uppfört från 2019 ** Åldersgruppen höjd till 23 år

Patientsäkerhet och vårdkvalitet

Patientsäkerhet

Regionens mål för Andel vårdskador är under 5 procent. Resultatet för tidsperiod "rullande tolv månader" ligger på 4 procent. Trenden för 2019 visar en fortsatt minskning av andelen vårdskador.

Patientsäkerhetskulturmätning

Den nya metoden för patientsäkerhetskulturmätning med 11 frågor istället för som tidigare närmare 100 genomfördes för första gången under mars månad, som ett komplement till arbetsmiljöenkäten. Resultatet visar genomgående att medarbetarna uppfattar att kulturen är god med ett medelvärde på 3,9 (skala 1-5) för helheten och 4,1 på den sammanfattande frågan om man känner sig trygg om en närstående skulle vårdas på den egna enheten.

Allvarlig vårdskada eller risk för allvarlig vårdskada.

Antal lex Maria-anmälningar och Klagomål har under perioden varit lägre än jämfört med föregående år.

Arbete inom vårdhygien och smittskydd sker enligt verksamhetsplan. Ett fynd av Legionella-växt i sjukhusets kyltorn i slutet av sommaren innebär en stor potentiell risk för smittspridning, men verkar inte ha givit några sjukdomsfall.

Område Patientsäkerhets verksamhetsinnehåll har expanderat under året, till exempel:

- Arbete med Strategi Nära vård (Kluster Tillgänglighet, det vill säga Effektivare mottagning och Operationsprocessen) och arbete utifrån begreppet Personcentrering.
- Arbete med Nationell Kunskapsstyrning inom Patientsäkerhetsområdet.

Verksamhet inom regional utveckling

Regional utveckling är den del av Region Jämtland Härjedalen som arbetar med att ta tillvara möjligheter och främja utvecklingen inom områdena; Näringsliv och företagande, Valfärd, Klimat och kompetens, Infrastruktur och Kommunikationer och Kultur.

Nämndens förvaltningsorganisation har tre producerande enheter, två folkhögskolor och scenkonstverksamheten Estrad Norr. För samtliga gäller att man når sina mål, med ett undantag; mobilitetsersättningen till skolorna har hittills i år minskat något jämfört med 2018 (vilket var ett rekordår).

Aktiviteten bland länets företag och aktörer är hög, vilket kan konstateras i det stora antalet ansökningar till stöd för investeringar och utvecklingsprojekt. Ett antal samverkansprojekt har även initieras av nämnden under året, där finansiering söks från externa parter.

Nämnden har arbetat aktivt med påverkansarbete i olika forum inom en rad olika frågor. Som exempel kan nämnas det samiska kulturpolitiska toppmötet i Umeå i februari. I anslutning till det mötet diskuterade de fyra nordliga länen utveckling av kultursamverkan Kultur i Norr. Ett annat exempel är det arbete som skett tillsammans med andra aktörer i länet för att driva frågan om fortsatt nattågstrafik till och från länet efter 2021. Regeringen aviserade i dagarna om fortsatt nattågstrafik i första hand till 2023.

Nya regionala strategier

Tillsammans med Länsstyrelsen och övriga aktörer har en ny regional energi- och klimatstrategi tagits fram för år 2020-2030. Den nya strategin ska fastställas av regionfullmäktige under hösten. Även bredbandsstrategin har reviderats och den nya versionen "Jämtlands län helt uppkopplat – Bredbandsstrategi för Jämtlands län – mot år 2025" fastställdes av regionfullmäktige i juni.

Utvecklingsprojekt inom infrastruktur och kommunikationer

Uppdraget att utreda finansiering och utveckling av kollektivtrafiken i länet kommer att behandlas i en utredning som också kopplas till Östersunds kommuns hållbarhetsprojekt "Stadsomvandling för hållbart resande i Östersund". En utgångspunkt i utredningen är att nuvarande busstorg Gustav III-torg ska bebyggas och kollektivtrafiken hänvisas till fortsatt, central angöring utmed Kyrkgatan och ett nytt resecentrum i anslutning till järnvägsstationen. Utredningen ska också beakta om viss kollektivtrafik kan utföras av självkörande, autonoma fordon.

Projekt Mittstråket är i sitt sista år och flera järnvägs- och vägprojekt samt utredningar för stråket är i gång. Bland annat ombyggnad av Rännbergsbacken väster om Åre, två gångbroar och en gångtunnel under Mittbanan i Åre samt cykelväg i Åre, expresscykelvägar i Östersund, bortbyggnad av ett flertal oönskade plankorsningar, byggande av flera pendelparkeringar längs Mittbanan med mera.

Ett förprojekt kring möjligheterna till etablering av en testarena för el-flyg och drönare, i första hand mellan Röros och Östersund, har pågått under våren 2019. Projektet är ett Interregprojekt inom Sverige – Norgeprogrammet. Faller förprojektet väl ut och intresse finns från Region/Fylke, kommuner, universitet och näringsliv kommer ansökan om ett fullskaligt projekt sannolikt att ske.

Ett förprojekt för digitalisering i näringslivet har pågått under 2018/19 med slutrapport under våren 2019. Rapporten visar på att digital kompetens är ett tydligt utvecklingsområde och att satsningar på ett ökat nyttjande av distansteknik är något som kan stärka hela länet.

Fortsatt utbyggnad av bredband/fiber i länet

Bredbandsutbyggnaden är god i vissa delar av länet men i andra delar går det långsammare. Många arbeten genomförs under sommarsäsongen 2019 och utbyggnaden beräknas därmed ta fart. Ett problem i länet, men också i övriga landet, är att många hushåll väljer att inte skriva på avtal för fiber där en aktör planerar bygga ett fibernät. Man får då för låg anslutningsgrad, vilket får till följd att aktören som tänkt bygga ut fibernätet i området väljer att helt avstå utbyggnation där.

Det är en eftersläpning av utfallet då vi inte förrän i mars 2020 vet hur många procent av alla hushåll som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i slutet av år 2019. Utfallet för hela länet var 68 procent för 2018 och målet var då 70 procent.

Enligt Post- och telestyrelsen ligger länet för långt efter i utbyggnaden för att kunna nå de nationella målen på 95 procent år 2020. Utbyggnaden och investeringarna står i huvudsak marknaden för men det fungerar inte med den gleshet och långa avstånd i vissa delar av länet.

Samverkan inom kulturområdet

Med utgångspunkt i gemensamt etablerad samverkan som turnénätverket NMD, har ett positionspapper arbetats fram där tre fokusområden som bedöms ge sociala och samhällsekonomiska effekter ska förstärkas: Urfolket samerna, kulturella och kreativa näringar samt arrangörsutveckling. Positionspapperet kommer att fastställas i respektive region under hösten. Region Jämtland Härjedalen har även som en av fyra Norrlandsregioner tecknat en överenskommelse med Konstnärsnämnden om att gemensamt arbeta för förbättrade villkor för konstnärer i Norrland.

Väsentliga personalförhållanden

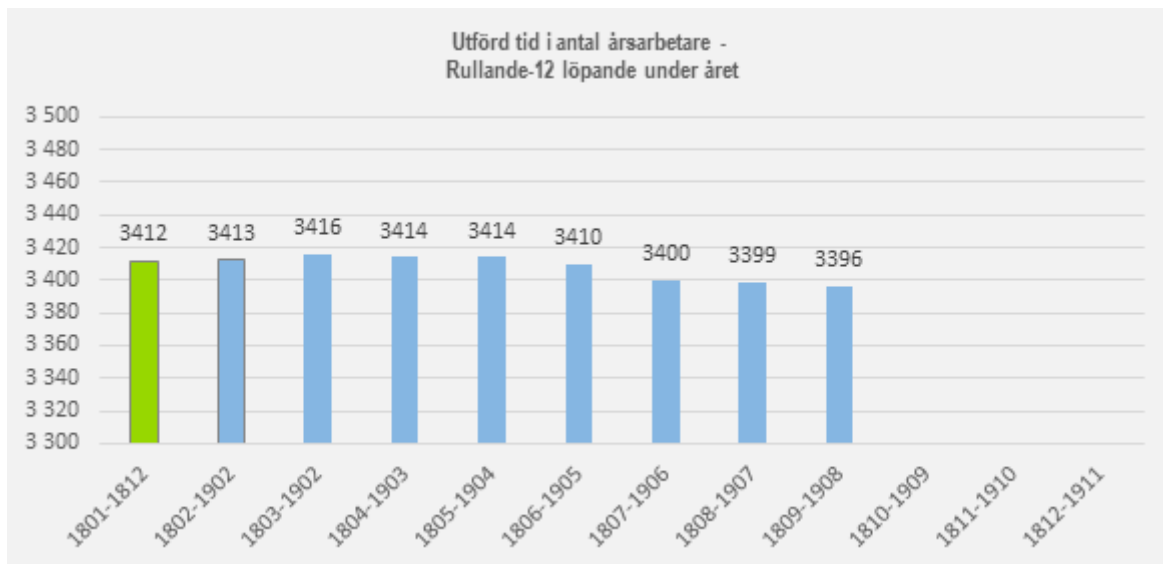
Antal anställda

Antal månadsavlönade	2016-08-31	2017-08-31	2018-08-31	2019-08-31
Totalt antal anställda	4012	4145	4150	4141
- varav kvinnor	3131	3240	3226	3202
- varav män	881	905	924	939

Kommentar

20190831 var antalet 4141 månadsanställda, detta ska ställas i relation till 180831 då det var 4150, att antalet är högre än vid årsskiftet kan till stor del förklaras med att sommarvikarier fortfarande har anställning.

Utförd tid

Utförd tid rullande 12 ger en indikation på hur utvecklingen är för arbetad tid. Nyligen gjorda neddragningar syns fullt ut först efter ett år.

Bemanningsföretag

Kostnad bemanningsföretag	Jan-aug 2018 i mkr	Jan-aug 2019 i mkr	Förändring i mkr mot fg år	Motsvarar antal timmar jan-aug 2018	Motsvarar antal timmar jan-aug 2019	Förändring i antal timmar mot fg år
Läkare	70,9	66,1	-4,8	48 868	45 573	-3 295
Sjuksköterskor	15,7	12,5	-3,2	24 145	19 263	-4 882
Övriga	1,2	1,5	0,3	1 850	2 244	394
Totalt	87,8	80,1	-7,7	74 863	67 080	-7 783

Skälen till köpt bemanning är svårigheter att rekrytera till vakanser vad gäller framförallt sjuksköterskor och läkare. Minskningstakten har avstannat men det är naturligt då det är lättare att minska från höga nivåer. Minskningen relaterat till schablonkostnad ger:

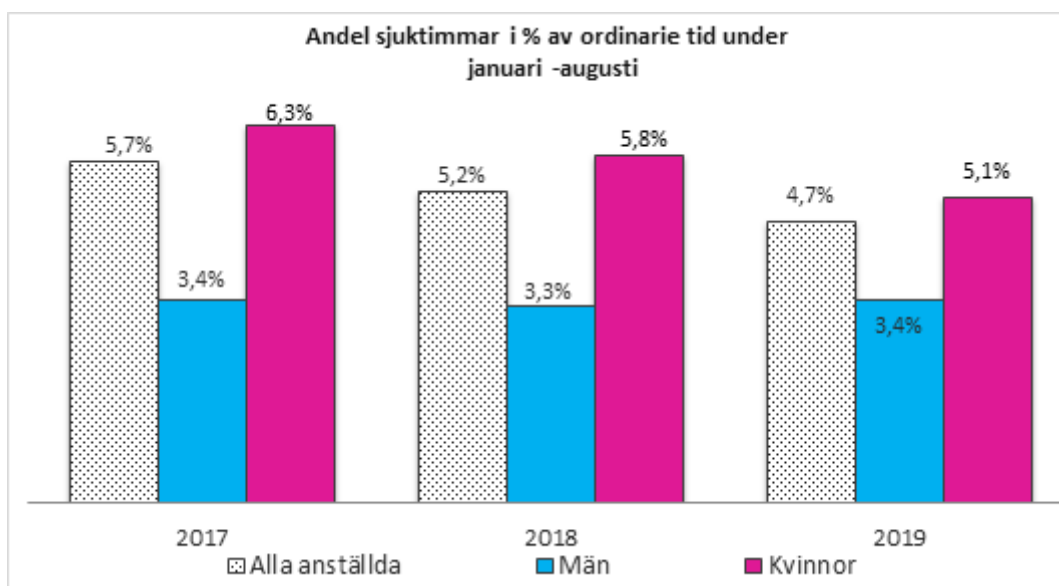
- Läkare -2,8 tjänster
- Sjuksköterska -4,2 tjänster
- Övrigt + 0,3 tjänster

Åtgärder för att minska kostnaden

Rekryteringsinsatser, anställning av ST-läkare, kompetensutveckla egen personal, fortsatt arbete med produktions- och kapacitetsplanering för bättre styrning, kompetensförskjutning på slutenvårdsavdelningar, "vem gör vad", det vill säga flytta arbetsuppgifter mellan yrkeskategorier, fortsatt arbete med nya arbetssätt, deltagande i regionövergripande arbete kring minskat behov av bemanningsföretag.

Sjukfrånvaro - Hälsufrämjande arbete

Sjukfrånvaro - Andel sjuktimmars

Sjukfrånvaron minskar procentuellt till 4,7 procent sjukfrånvarotimmar av den utförda tiden och i antal sjuktimmars till 236 206. Detta motsvarar en minskning med 27 837 sjukfrånvarotimmar i jämförelse med samma period förra året. Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen står för den stora minskningen där 12 verksamhetsområden av 13 redovisar en minskning av sjukfrånvaron.

Regionala utvecklingsförvaltningen ökar sin sjukfrånvaro till en fortsatt låg nivå på 3,2 procent, regionstaben ligger också lågt på 2,8 procent, en minskning, men på dessa låga nivåer påverkar enstaka längre frånvaroperioder till exempel en långtidssjukfrånvaro mycket och det motsvarar normala förändringar. Inom Region Jämtland Härjedalen fanns 76 medarbetare som varit sjukskrivna längre än 60 dagar, vara 31 längre än 180 dagar den 31 augusti 2019. 2018 var siffran 97, vilket visar att en stor del av minskningen återfinns bland sjukfrånvaron längre än 60 dagar. Korttidsfrånvaron dag 1-15 minskar marginellt med 919 timmar och det härleds till att influensaperioderna i år inte påverkat i samma utsträckning som föregående år.

Alla månader under året har sjukfrånvaron minskat i jämförelse med föregående år: 2018 var ett år med längre och återkommande influensaperioder i början av året och det påverkar skillnaden mot 2019. Verksamheten uppger i boksluten att årets sjukdomsperiod med förkylningar istället påverkade i juni och juli, ökad sjukfrånvaro på sommaren innebar också en ökad belastning på personalen som fått ersätta korttidsfrånvaron i stor utsträckning. En ökad sjukfrånvaro de månaderna syns också i sjukfrånvarotimmarna för korttidsfrånvaron samt avvikelser kring sommarens belastning på de avdelningar som beröres bland annat medicinenheten.

Orsaker till minskningen av sjukfrånvaron uppges vara ökat fokus på rehabilitering, tidiga signaler, tidig återgång i arbete och insatser i rehabiliteringen innan dag 30 vilket drivs som en del i det hälsofrämjande arbetet från HR som ett stöd till chefer. Ett fokus på frågan bidrar till en förbättrad process och ett lösningsfokus. De uppger också från verksamheten att det skett en återgång i arbete för många av dessa medarbetare vilket är positivt, att ta tillvara kompetensen som finns och skapa en fortsatt rörlighet inom organisationen för att matcha arbetsförmågan.

Hjärnergonomi, tidiga insatser och alternativ till sjukfrånvaro är också delar i det arbete som pågår. I återrapporteringen från Företagshälsovården återspeglas detta minskade behov av arbetslivsinriktad rehabilitering och ett ökat användande av medlen inom de främjande och förebyggande områdena, helt i linje med det arbete som bedrivs på arbetsmiljöområdet (se tabell nedan). Ett förflyttat fokus från reaktivitet till att jobba mer proaktivt och förebyggande.

Region Jämtland Härjedalen 2019 T1-2, återrapportering enligt 9-fältaren.

Kronor	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		8 708		8 708
Grupp		204 108	449 672	653 780
Individ	563 915	1 037 643	451 370	2 052 928
Totalt	563 915	1 250 459	901 042	2 715 416

Procent	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		0%		0%
Grupp		8%	17%	25%
Individ	21%	38%	17%	76%
Totalt	21%	46%	33%	100%

Region Jämtland Härjedalen 2018 T1-2, återrapportering enligt 9-fältaren.

Kronor	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		134 760		134 760
Grupp		588 064	302 661	890 725
Individ	1 130 400	828 880	230 393	2 189 673
Totalt	1 130 400	1 551 704	533 054	3 215 158

Procent	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		4%		4%
Grupp		18%	9%	28%
Individ	35%	26%	7%	68%
Totalt	35%	48%	17%	100%

Sjukfrånvaro - Antal sjukfall och timmar per intervall

Utskrivet: den 12 september 2019

Modell byggd: 06:13 den 8 september 2019

Aktuellt datum: 2019-08

Antal sjuktimmar per intervall

År: 2019							
Sjuktimmar	1	2 - 14	15 - 30	31 - 59	60 - 180	181 -	Totalt
01 Januari	2 664	15 072	2 309	1 881	3 875	8 723	34 524
02 Februari	2 346	17 987	1 118	2 040	4 642	7 365	35 497
03 Mars	2 263	13 235	1 180	2 304	5 470	7 418	31 870
04 April	2 139	10 715	1 708	2 494	6 276	6 869	30 201
05 Maj	2 386	10 204	1 622	2 644	6 241	6 055	29 154
06 Juni	1 999	9 017	1 310	2 137	6 187	4 358	25 008
07 Juli	1 200	6 701	2 355	2 615	7 043	4 335	24 250
08 Augusti	1 681	8 942	1 721	3 518	5 847	3 992	25 701
09 September							
10 Oktober							
11 November							
12 December							
Total	16 678	91 874	13 324	19 634	45 581	49 115	236 206

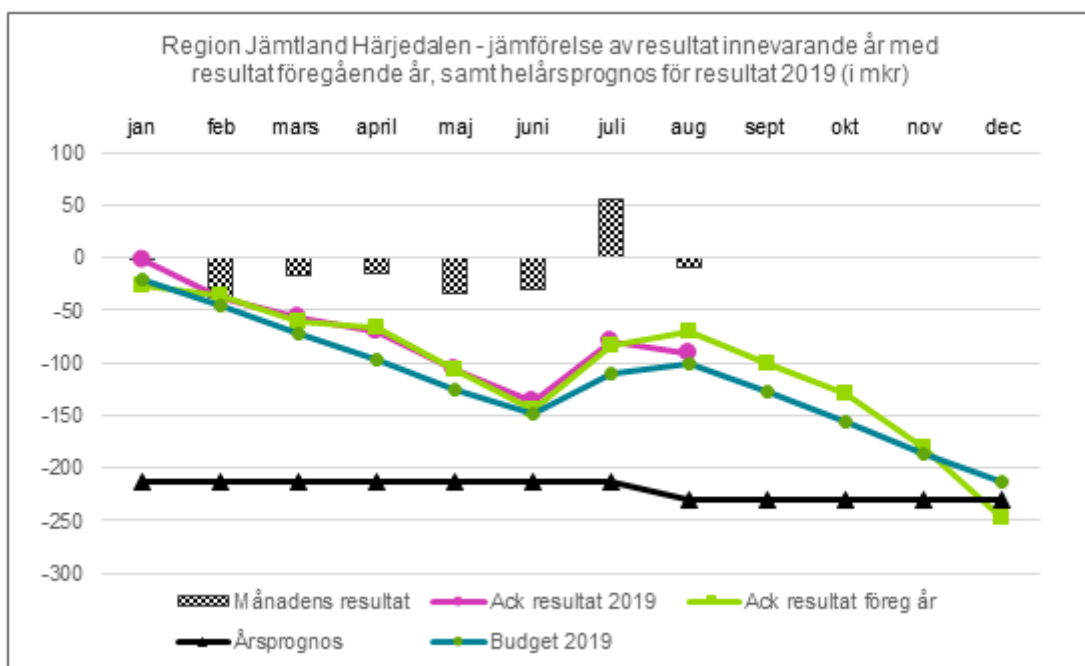
År: 2018							
1	2 - 14	15 - 30	31 - 59	60 -180	181 -	Totalt	
2 239	16 839	2 426	1 698	7 966	9 245	40 414	
2 310	18 304	2 749	2 924	7 675	8 569	42 532	
2 075	15 945	2 090	2 012	7 521	9 699	39 342	
1 887	11 753	1 854	1 903	6 726	8 912	33 035	
2 251	8 722	1 365	1 791	6 879	9 325	30 333	
1 592	7 430	1 032	2 037	5 577	8 248	25 915	
1 020	5 878	1 204	1 679	5 899	8 505	24 184	
1 608	9 618	1 295	1 038	5 846	8 884	28 289	
14 982	94 489	14 015	15 082	54 089	71 386	264 043	

Kommentarer

Antal sjuktimmar redovisade per intervall i jämförelse med föregående år visar en minskning i alla intervall förutom dag 1 och intervallet 31-60.

En ökning i antal timmar dag 1, det vill säga karensavdragsdagen ökar. Det har med stor sannolikhet koppling till de nya regler som regeringen införde 1 januari i år med karensavdrag istället för karensdag. De nya reglerna innebär att tidigare karensdagen som kunde bli kort på bara några timmar från då medarbetaren gick hem nu har ändrats till att vara samma för alla dvs 20 procent av veckoarbetstiden i normalfallet 8 timmar (därav ökat antal timmar dag 1 i statistiken) första sjukdagen har blivit fler timmar då man är hemma sjuk heldag.

Ekonomiskt resultat

Region Jämtland Härjedalens ackumulerade resultat till och med augusti 2019 uppgick till -50 miljoner kronor inklusive finansiella intäkter, vilket var 21 miljoner kronor bättre jämfört med föregående år. Justerat från finansiella intäkter var resultatet -91 miljoner kronor, vilket då skulle vara 20 miljoner kronor sämre än föregående år.

Resultatet har därmed under året påverkats positivt avseende finansiella intäkter med en realiserad vinst med 11,2 miljoner kronor samt orealiserade vinster med 29,6 miljoner kronor på grund av en ny kommunal redovisningslag 2019. Detta påverkar inte resultatet för verksamheten men däremot på övergripande nivå. Om samma princip tillämpats samma period föregående år hade den orealiserade vinsten per 31 augusti 2018 varit 17,1 miljoner kronor och realiserade vinsten 0,4 miljoner kronor.

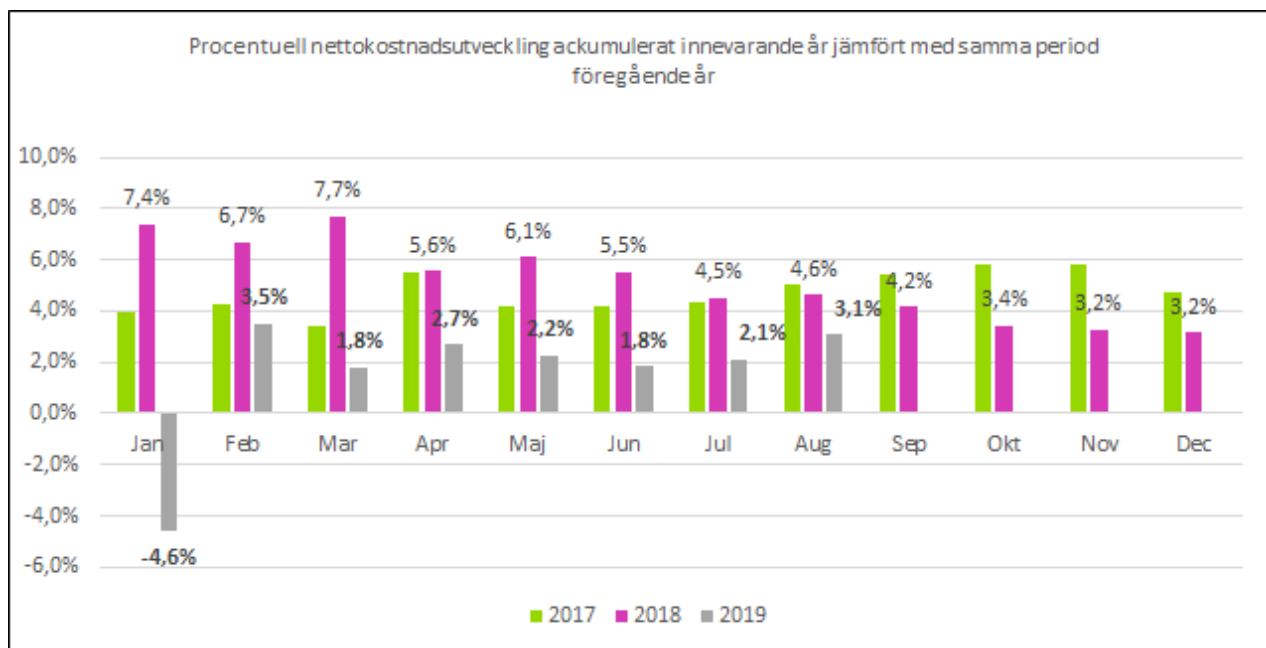
Ökningen beror främst på ökade personalkostnader, då i huvudsak pensionskostnaderna. Kostnader för bemanningsföretag har fortsatt minskat något jämfört med föregående år.

Omvärldsanalys

Enligt SKL:s ekonomirapport och Makronytt från augusti har både statistiska utfall och indikatorer överlag pekat på en försvagad svensk konjunktur och hittills har det skett en inbromsande svensk BNP-tillväxt. Sysselsättningen är ännu hög men tecken finns på en försvagad arbetsmarknadskonjunktur. En förväntan de närmsta två åren är låg BNP-tillväxt samt vikande sysselsättning. En nedväxling i underliggande och real tillväxt för det kommunala skatteunderlaget förväntas dock dröja till nästa år.

Framförallt är det vad som under sommaren har hänt i omvärlden och på finansiella marknader som ses som mest betydelsefullt för Sverigepronosen. En oförutsedd utveckling är den stora nedgång för statsobligationsräntor som syns globalt, inte minst USA-räntor visar kraftiga nedgångar. Nedgångar har även skett för långa tyska och svenska obligationerna och marknadsräntorna har nu sjunkit under de historiska bottenrekord som nåddes år 2016. Som följd av dels den stora nedgången för marknadsräntor, dels de sänkta förväntningarna på centralbankerna justeras ränteprogno- serna ner.

Arbetsmarknaden är ännu stark men tillväxten i såväl antal sysselsatta som arbetade timmar har under det första halvåret sjunkit rätt snabbt, i både privat och offentlig sektor. Samtidigt låg den relativa arbetslösheten (enligt Arbetskraftsundersökningarna, AKU) under det andra kvartalet kvar på låga 6,4 procent.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har ackumulerat till och med augusti, minskat med 25 miljoner kronor jämfört med samma period 2018. Främst på grund av att statsbidrag och övriga bidrag som har minskat med 31 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Försäljning av hälso- och sjukvård har dock ökat med 9 miljoner kronor jämfört med föregående år. Patientavgifterna var 2,7 miljoner kronor lägre än föregående år. Övrig försäljning var 0,8 miljoner kronor lägre än föregående år.

Verksamhetens bruttokostnader

Bruttokostnaderna har ökat med 60 miljoner kronor jämfört med samma period 2018, motsvarande 1,8 procent. Ökningstakten har ökat något efter sommaren. Detta återspeglas främst avseende personalkostnaderna inklusive pensioner som har ökat med 3 procent mot föregående år, motsvarande 51 miljoner kronor. Av denna ökning avser 40 miljoner kronor en försämring av pensionsprognosen och därmed ökade pensionskostnader. Denna kostnad är en justering även för tidigare månader under året, så de sista månaderna kommer inte förändringen vara lika hög.

Kostnaden för bemanningsföretag har till och med augusti minskat med 7,7 miljoner kronor. Inhyrda läkare har minskat med 4,8 miljoner kronor, kostnader för inhyrda sjuksköterskor har minskat med 3,2 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Kostnader för läkemedel har ökat med 6,5 miljoner kronor jämfört med föregående år, motsvarande 2,2 procent.

Riks- och regionvårdskostnaderna har minskat med 7,3 miljoner kronor, trots att året inletts med några dyra patientfall, men minskningen beror bland annat på att patienter med självdialys ökat.

Utveckling av regionens ekonomi

Resultat per augusti i miljoner kronor	Ack budget	Ack utfall aug -19	Ack utfall fg år	Årsbudget	Årsprognos
Verksamhetens intäkter	454	513	538	670	723
Verksamhetens kostnader	-3 192	-3 277	-3 213	-4 841	-4 985
Avskrivningar	-87	-85	-89	-131	-131
Verksamhetens nettokostnader	-2 826	-2 848	-2 763	-4 302	-4 392
Skatteintäkter	1 987	1 994	1 939	2 980	2 991
Generella statsbidrag	526	541	531	788	789
Läkemedelsbidrag	244	251	244	366	388
Finansiella intäkter	2	44	3	2	43
Finansiella kostnader	-32	-32	-24	-49	-49
RESULTAT	-101	-50	-71	-214	-230

Den senaste prognosen för skatteintäkter visade på en förbättring med 11 miljoner kronor jämfört med budget. Men med de ökade personalkostnaderna och minskade intäkter samt en ökad nettokostnadsutveckling, så har helårsprognosen försämrats till -230 miljoner kronor.

Nettokostnadsutvecklingen för perioden var 85 miljoner kronor högre än under motsvarande period 2018, vilket ger en nettokostnadsökning på 3,1 procent.

Detta beror på att verksamhetens intäkter har minskat med 4,7 procent, främst på grund av minskade statsbidrag och övriga bidrag. Samtidigt som bruttokostnaderna fortsatt att öka, med 1,8 procent jämfört med föregående år.

Verksamhetens resultat jämfört med budget

Verksamhet i miljoner kronor, per nämnd	Utfall ack aug 2019	Budget ack aug 2019	Avvikelse utfall mot budget ack aug 2019
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-1 911	-1 809	-102
Regionala utvecklingsnämnden	-206	-219	13
Regionstyrelsen	-774	-777	3
Varav:			
Regionstaben	-179	-174	-6
Vårdval	-475	-482	7
Regionövergripande kostnader	-119	-121	2
Patientnämnden	-2	-2	0
Förtroendevalda politiker	-17	-18	1
Revision	-3	-3	1
Gemensam IT-nämnd	0	0	0
SUMMA VERKSAMHET	-2 913	-2 828	-84
Finansförvaltningen	2 862	2 725	137
TOTAL AVVIKELSE MOT BUDGET REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	-50	-103	53

Region Jämtland Härjedalen hade till och med augusti en positiv avvikelse mot budget med 53 miljoner kronor.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Störst avvikelse mot budget efter augusti hade hälso- och sjukvårdsnämnden, som uppgick till minus 102 miljoner kronor. Stora avvikelser avser läkemedel och verksamhetsnära tjänster och då främst kostnaden för bild- och funktionsmedicin samt kostnaden för ambulansflyg. Intäkterna är lägre än budgeterat. Personalkostnaderna var lägre än budgeterat, med kostnader för inhyrd personal var högre än budget, trots att utfallet minskar mot föregående år. Delar av avvikelsen beror på kostnader kopplade till riktade statsbidrag där intäkten återfinns i finansförvaltningen. Korrigerat med de statliga anslag som resultatförts mot Finansförvaltningen på cirka 55 miljoner kronor, så var resultatet -47 miljoner kronor. Budgeten är dock balanserad mot ett resultat på -214 miljoner kronor.

Regionala utvecklingsnämnden

Det ekonomiska utfallet för Regionala utvecklingsnämnden var efter augusti 13 miljoner kronor bättre budget. Resultatet är ändå något bättre än vad som förväntats i enlighet med förvaltningsområdets normala resultatutveckling under året.

Nettokostnadsutvecklingen uppgick till 3,0 procent, vilket var högre än budgeterade 1,03 procent. Prognosen innebär dock att nettokostnadsutvecklingen vid årets slut kommer att hålla sig inom tilldelad ram.

Största avvikelsen gäller område kultur där överskottet beror på variationer av utbudet under året. Stora produktioner under hösten reducerar överskottet.

Inom område Valfärd, Klimat och Kompetens beror den största delen av överskottet på starka resultat inom folkbildningsområdet. Båda skolornas verksamheter visar överskott, vilket också gäller nettokostnaden för mobilitetsersättningar. En ytterligare bidragande orsak till områdets goda resultat är att kortare tjänstledigheter har kunnat klaras utan tillsättande av vikarier.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen inklusive Regionstaben, Vårdval och Regionövergripande kostnader hade en positiv budgetavvikelse på 3 miljoner kronor. Regionstaben hade en negativ avvikelse mot budget på 6 miljoner kronor som främst beror på kostnader kopplade till riktade statsbidrag. Vårdval hade en positiv avvikelse med 7 miljoner kronor. Regionövergripande kostnader innefattar bland annat pensionsavsättningen, där senaste prognosen kraftigt ökade kostnaderna med 43 miljoner kronor.

Patientnämnden

Patientnämnden hade ett överskott mot budget på 0,3 miljoner kronor, då främst avseende personalkostnader. Nämnden har haft tre dagars regionövergripande förtroendemannautbildningar för ledamöter och ersättare med anledning av den nya mandatperioden. Enligt nytt regionövergripande beslut har även icke tjänstgörande ersättare rätt till arvode, vilket lett till ökade arvodeskostnader för nämnden.

Vad gäller övriga kostnader har det varit återhållsamt avseende konferens/utbildning, resor och inköp. Patientnämnden strävar efter att i så stor utsträckning som möjligt ersätta tjänsteresor mot video/telefonkonferens. Patientnämnden prognostiserar ett nollresultat på helår.

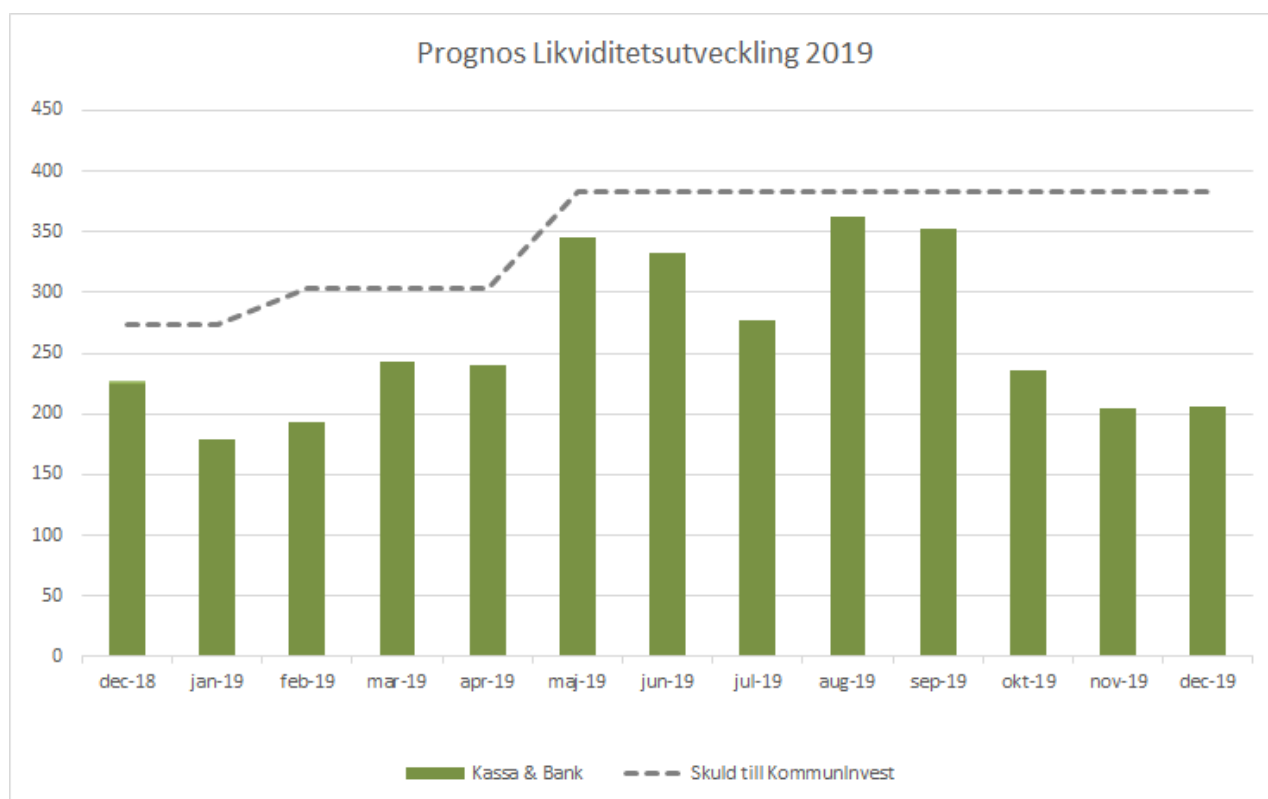
Finansiering

Finansieringen består av regionens skatteintäkter, generella statsbidrag från utjämningsystemet, läkemedelsbidrag samt finansiella intäkter och kostnader.

Resultatet för Finansförvaltningen var 137 miljoner kronor bättre än budget. Prognos för skatteintäkterna var efter augusti 11 miljoner kronor högre än budgeterat och de kommunala utjämningsbidragen var något högre. I årsprognosen avviker läkemedelsbidraget positivt med 22 miljoner kronor mot budget.

I finanserna ingår även de riktade statsbidragen som intäkt men är inte budgeterade, och utgör därför den största delen i prognosavvikelse mot budget.

Likviditet

Likviditeten består av medel i kassa och bank samt eventuella kortfristigt placerade värdepapper. Likviditeten har till och med augusti förbättrats med 138,6 miljoner kronor under 2019, och uppgick till 362,9 miljoner kronor.

Likviditeten har under året förstärkts med lån och ett värdepappersförfall från pensionsportföljen som ännu inte återinvesterats.

Betalningsberedskap

Likviditetsrisken hanteras genom att hålla en god betalningsberedskap. För att kunna tillhandahålla medel för löpande driftsutbetalningar och investeringar skall en likviditetsreserv finnas tillgänglig. Regionens betalningsberedskap per den 31 augusti 2019 uppgick till 505 miljoner kronor, varav checkräkningskredit 145 miljoner kronor samt kassa och bank 363 miljoner kronor.

Region Jämtland Härjedalen har under året tagit upp nya lån från Kommuninvest på totalt 110 miljoner kronor, den totala skulden till Kommuninvest uppgår nu till 383 miljoner kronor. Ytterligare belåning kommer att ske under de närmsta tre åren enligt finansplan 2019-2021. I finansplanen 2019-2021 finns ingen planerad amortering av befintliga lån.

Pensioner

Total pensionsskuld i mkr	2019-08-31	2019	2020	2021	2022	2023
Ansvarsförbindelse	1633,2	1603,3	1545,3	1496,6	1439,8	1390,4
Avsatt till pensioner	1232,2	1242,5	1347,6	1485,1	1625,1	1766,1
Upplupna kostnader	55,9	76,4	78,9	81,7	84,7	87,8
Löneskatt	708,7	708,9	721,0	743,2	764,1	787,1
Summa skuld	3630,0	3631,2	3692,9	3806,5	3913,6	4031,5

I sammanställningarna är inte hänsyn taget till pensionsåtagandet för de personer som slutat sin anställning i Region Jämtland Härjedalen genom ÅDEL-reformerna och fortsatt som anställd i en kommun som inte Skandia inte administrerar. Skandia uppskattar att det till pensionsskulden i ansvarsförbindelsen ska adderas ett åtagande om 122 miljoner kronor med anledning av detta.

Total pensionskostnad i mkr	2019-08-31	2019	2020	2021	2022	2023
Förändring av pens. avsättning	79,1	76,7	70,1	87,8	88,7	80,0
Pensionsutbetalningar	84,5	125,4	125,0	130,0	134,7	139,1
Premier	56,4	84,5	87,4	90,5	93,9	97,4
Finansiell kostnad	25,2	37,9	35,0	49,6	51,3	61,0
Löneskatt	59,5	78,7	77,0	86,8	89,4	91,6
Summa kostnader	304,6	403,3	394,5	444,8	458,0	469,2

Förändringen av pensionskostnaden 2019 för Region Jämtland Härjedalen mot tidigare prognos kan till största del förklaras av högre pensionsavsättning. De främsta orsakerna är nya anställningar och ökad lön. Vidare har även pensionsutbetalningarna ökat, främst på grund av förtida uttag.

Tillgångsförvaltning

Förvaltning av värdepappersportföljen för pensioner

Region Jämtland Härjedalen började 1999 köpa värdepapper för att möta framtida pensions-utbetalningar.

Vid utgången av augusti 2019 bestod värdepappersportföljen av 70 procent räntebärande tillgångar och 30 procent aktier.

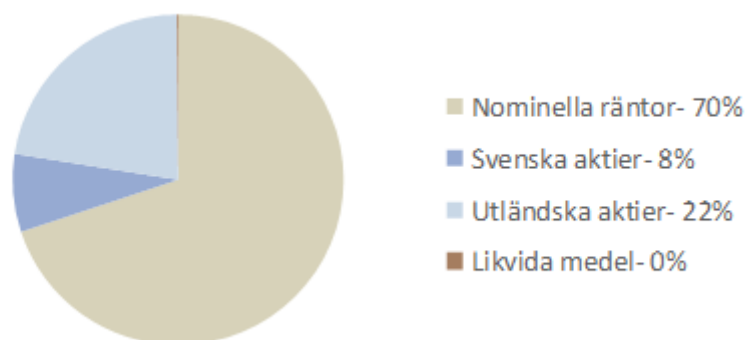
Förvaltningen av pensionstillgångarna följer de regler fullmäktige beslutat om.

Exportfinans fondobligation som tidigare låg utanför kreditlimiterna i portföljen har gått till förfall och återbetalats till Region Jämtland Härjedalen.

Portföljen har haft en avkastning om 8,1 procent under 2019, vilket är 0,2 procentenheter sämre än ett sammansatt jämförelseindex. Sett över en 5-årsperiod så har portföljen haft en real avkastning om 2,7 procent per år, vilket överstiger det långsiktiga avkastningsmålet om 2 procent realt per år under en rullande 5-årsperiod.

Portföljen har under året erhållit kuponger, utdelningar och utbetalda fondrabatter på ca 2,0 miljoner kronor.

Pensionsportföljen augusti 2019	Mål	Totalt
Marknadsvärde/bokfört värde		433 mkr
Årsavkastning		8,1 %
Långsiktig avkastning	2% realt per år under en 5 års period	2,7 %
Aktieandel	<50 %	30%

Regionfullmäktige har beslutat om placeringsreglementet som anger vilka värdepapper Region Jämtland Härjedalen får placera i. Ett av syftena med placeringsreglementet är att begränsa kreditrisk, ränterisk och valutarisk.

Kreditrisk – att Region Jämtland Härjedalen inte får tillbaka placerade pengar när ett värdepapper förfaller, begränsas genom att placeringarna måste spridas på flera låntagare. Endast låntagarna med ett högt kreditbetyg från kreditinstitut eller bank tillåts.

Ränterisk – att värdepapperets marknadsvärde faller vid rörelser på räntemarknaden regleras genom att det finns

maxgränser för portföljens återstående löptid och för varje enskilt värdepappers löptid. Ju längre återstående löptid ett värdepapper har, desto större är ränterisken.

Valutarisk- ingen direkt valutarisk finns, då endast placeringar i svenska kronor tillåts.

Aktiekursrisk- finns inom pensionsportföljen, där aktieinnehav är tillåtet enligt policy. Därför tillåts aktier endast som en begränsad andel av portföljen, maximalt 50 procent.

Uppföljning av dynamiska riskprincipen

I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall styrs andelen riskfyllda tillgångar, i huvudsak aktier, i den långsiktiga kapitalförvaltningen dynamiskt. Målsättningen är att portföljen som mest kan falla 10 procent från den högsta nivån som uppnåtts de senaste 24 månaderna.

Under 2019 har risksituationen förbättrats något och marginalen ned till skyddsnivån har ökat från 8,2 procent till 10,0 procent. Analysen av portföljen ger en beräknad maximal andel aktier om 34 procent.

Portföljen kan idag falla 10 procent innan den når den uppsatta skyddsnivån. Givet aktuell allokering är sannolikheten att inom 12 månader falla under skyddsnivån fortsatt mycket låg.

Skuldförvaltning

Ränte- och kapitalbindning låg den sista augusti på 2,04 år. Andelen av portföljen som förfaller inom ett år är 24,3 procent. Genomsnittsräntan tolv månader bakåt var 0,19 procent den sista augusti.

	Mål	2019-08-31	2019-05-31	2019-02-28
Utestående Bruttobalans		383 mkr	383 mkr	303 mkr
Nyupplåning	Max 150 mkr	110 mkr		
Snittränta senaste 12 mån		0,19%	0,17%	0,17%
Räntekostnad senaste 12 mån		560 138 kr	429 764 kr	347 877 kr
Räntebindning (i år)	1,5-4 år	2,04	2,29	1,67
Räntebindning (i %) andel < 1 år	Max 35%	24,3%	24,3%	43,9%
Kapitalbindning	1,5-4 år	2,04	2,29	1,67
Kapitalbindning andel < 1 år i %	Max 35%	24,3%	24,3%	43,9%

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska regleras under de närmast följande tre åren. Detta innebär att det ackumulerade underskottet 2016, som då uppgick till 771,0 miljoner kronor, borde återställas senast under 2019. En särskild åtgärdsplan för hur återställandet ska ske ska utarbetas och beslutas av fullmäktige. I resultat enligt balanskravet får inte reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar tillgodoräknas enligt huvudregeln. Däremot ska reaförluster vid försäljning av anläggningstillgångar räknas in.

Det behövs en kombination av åtgärder för att komma tillrätta med den ekonomiska obalansen. En medveten bromsning av volymtillväxten, strukturåtgärder och översyn av finansieringen. Enbart strukturåtgärder är otillräckligt om volymen samtidigt växer snabbt. Underskottet är alltför stort för att täckas bara genom att bromsa nettokostnadsökningen och endast en skattehöjning skulle inte räcka. Skatten skulle behöva höjas flera år, om inget görs åt volym- och kostnadsökningen.

Region Jämtland Härjedalen måste arbeta fokuserat för att minska kostnaderna och återställa det balanserade underskottet. Det sker löpande genom tydligare krav på besparingsåtgärder och effektiviseringar.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning handlar om att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, som ger handlingsberedskap inför framtiden och garanterar att inte kommande generationer behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. För att varje generation själv ska kunna bära kostnaderna för den service som den konsumerar måste verksamheten bedrivas med överskott. Det ekonomiska resultatet behöver vara tillräckligt stort för att rymma både pensionskultsökningen, stigande investeringar och dessutom vara en buffert för oförutsedda kostnader och förändringar i skatteintäkterna.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer och för ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Region Jämtland Härjedalens viktigaste inkomstkälla är landstingsskatten. Den står för 60 procent av de totala intäkterna. Senast en skattehöjning skedde i Region Jämtland Härjedalen var 2015.

God kostnadskontroll är viktigt för att uppnå god ekonomi. Region Jämtland Härjedalen har åberopat synnerliga skäl i Finansplan 2019-2021 och har lagt fram en budget i underskott på -214 miljoner kronor, vilket ger en mer rättvisande bild av ekonomin med de möjliga resultatförbättrande åtgärderna under 2019, då man inte kan få en ekonomi i balans under planperioden. Detta utifrån en ekonomisk krissituation med ett balanserat underskott på 1,3 miljarder kronor 2018. För att uppnå det övergripande målet om en långsiktig hållbar ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden.

Löpande dialoger sker med verksamheten för genomgång av åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen och hålla budget för 2019.

Resultatförbättrande åtgärder

Nedan är en sammanställning av redovisade effekter av genomförda förbättringsaktiviteter. Effekterna motverkas dock på grund av kostnadsökningar inom främst läkemedel och övriga verksamhetsnära tjänster, samt av att andra förbättringsåtgärder inte gett förväntad effekt, alternativt inte startar upp förrän senare under verksamhetsåret.

Förbättringsåtgärd	Effekt ackumulerat till och med augusti i miljoner kronor
Minskning inhyrd personal	9,0
Riks & Region vård	6,9
Vakanshållning, Personalneddragning	10,6
Fenix	3,1
Intäktssäkring	8,3
Minskade inköp och materialhantering	1,7
Läkemedel	10,1
Distansoberoende	1,6
OPUS 2020	1,6
Övrigt ospecificerat	1,0
Total effekt	53,9

- Öka intäkter för utomlänspatienter genom förbättrad sjukdoms- och åtgärdsklassificering. Öka intäkterna genom aktivt arbeta med DRG/KVÅ och bygga upp en intern struktur.
- Ökad restriktivitet vad gäller inhyrd personal.
- Bättre fakturagranskning av riks- och regionvårdsfakturor.
- Fortsatt införande av Självcheckning.
- Plan att påbörja översyn av mobila närvårdsteamet och vilka utvecklingsmöjligheter som finns där. Möjliga digitaliseringar inom bland annat lungsektorn för t.ex. "syrgas-sjuksköterskor" för att kunna hitta samarbetsvinster och på sikt kunna minska vårdplatserna ytterligare inom området.
- Minskning från fyra till tre vårdlag på Medicinenheten.
- Stänga LÄVA under hösten. LÄVA pausad från 1/7 och personal omfördelad.
- Minskning av fyra vårdplatser på lungavdelningen innebär minskning av hyrläkare inom lungmedicin från september. Översyn pågår för att se hur den enheten kan integreras med annan verksamhet.
- Minska riks- och regionvårdskostnader till exempel genom att vidareutveckla användningen av IT-baserad kommunikation, videokonferenser med specialistkliniker utanför Region Jämtland Härjedalen.
- Minska läkemedelskostnader genom att bevaka kostnadsdrivande läkemedel samt utveckla det interna läkemedelsteamet.
- Delta i, samt även fortsättningsvis vara en aktiv aktör i både RAK och bemanningsprojektet.
- Minskad användning av flygambulans.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Det är oroande för framtiden att Region Jämtland Härjedalen inte lyckats bromsa kostnadsutvecklingen samtidigt som intäktsutvecklingen kommer att stagnera och kanske till och med bromsas in.

Regionens betalningsförmåga har kraftigt försämrats de senaste åren, både på lång och kort sikt. Soliditeten, betalningsförmågan på lång sikt, har snabbt försämrats bara under de tre senaste åren. I augusti 2017 var soliditeten negativ, -6 procent och har försämrats ytterligare till och med augusti 2019 och uppgick till -30 procent. Som en effekt av detta har de lån som hittills upptagits via Kommuninvest inte amorterats av utan återbetalats via nya lån.

Pågående planer på ombyggnation av sjukhuset kommer att innebära ytterligare påfrestning på ekonomin.

En statlig utredning pågår beträffande kostnadsutjämnningen och ska beslutas i Riksdagen under hösten, vilket enligt förslaget kan komma att påverka Region Jämtland Härjedalens ekonomi positivt.

Investeringar

Regionfullmäktige har beslutat om en investeringsram för år 2019 om 96 miljoner kronor.

35 miljoner kronor avser fastighetsinvesteringar och 61 miljoner kronor övriga investeringar. Utöver taket ovan har 11 miljoner kronor tilldelats för en utökad investering i ombyggnation på öronmottagningen samt ytterligare ett beslut i regionfullmäktige i juni 2019 på 19,5 miljoner kronor för en investering i sterilcentralen. Dessutom planeras att genomföras ytterligare investeringar i hjälpmedel om cirka 15 miljoner kronor samt cirka 19 miljoner kronor för investeringar som beslutats tidigare år men som inte har genomförts ännu. Den budgeterade totala investeringsramen för år 2019 uppgår till 160,5 miljoner kronor.

Utfallet totalt per sista augusti 2019 var 71 miljoner kronor.

Investeringar mkr	2017-08-31	2018-08-31	2019-08-31
Årets investering i byggnader (konto 11*2 och 11*3)	22,6	63,1	33,6
Årets investering i maskiner o inventarier (12*2)	24,6	33,5	15,9
Årets investering Hjälpmedelscentralen	9,3	12,7	11,3
Pågående investeringar (1200)	10,1	5,8	9,9
Summa	66,5	115,1	70,7

I det totala utfallet ovan ingår, utöver investeringarna enligt årets investeringsplan, även investeringar beslutade 2018 och tidigare men effektuerade 2019 med 3,9 miljoner kronor och investeringar i Cook chill med 6,2 miljoner kronor. Investeringen i Cook chill är fortfarande inte avslutad men inget budgetöverskridande förväntas. Investeringarna i ombyggnation på öronmottagningen och i sterilcentralen har ej påbörjats ännu. Mest troligt att de skjuts fram till 2020.

Av totalt 58 beslutade investeringsobjekt har 21 objekt genomförts. Utfallet för dessa har blivit 17,3 miljoner kronor medan budgeten är 22,3 miljoner kronor. Ett överskott om 4,9 miljoner kronor. Resterande 37 objekt kommer att avslutas senare under året eller skjutas fram till 2020 och områdena prognostiserar att budgeten kan hållas.

Från den centrala potten för haverier har investeringsrådet under perioden januari till och med augusti lämnat 10 förslag till beslut om totalt 1,6 miljoner kronor. Pottens återstående budget uppgår till 7,3 miljoner kronor.

Investeringarna i årets investeringsplan följer plan på ett bra sätt utan några större budgetöverskridanden.

Sammanställning av pågående och/eller avslutade investeringar överstigande 5 miljoner kronor	Område	Utfall (mkr)	Budget (mkr)
Larm- och patientsignalsystem. Medel har avsatts från potten för oförutsedda, år 2018. Investeringen har ej påbörjats men utredning pågår. Avsatta medel har överförts till år 2019	Regionstaben	0,0	5,0
SAN Datalagring. Investeringen är avslutad.	Regionstaben	5,0	5,0
5 st Ambulanser. Investeringen är påbörjad och 3 st är redan inköpta. Finansieras inom taket.	Akutvård	5,4	9,2
3 st Röntgen till 3 HC. Investeringen är påbörjad. 2st är beställda men fortfarande inte i drift. Den tredje kräver anpassning av lokalerna. Fastighet och röntgen arbetar med frågan. Finansieras inom taket.	PV	0,0	10,5
Cook chill/Utökad budget. Investeringen om 77 miljoner kronor är fortfarande inte avslutad men inget budgetöverskridande förväntas. Budgeten om 10,6 miljoner kronor har överförts från år 2018	DTS	6,2	10,6
Ombyggnation på öronmottagningen. Extra medel, 11 miljoner kronor, har avsatts år 2019. Investeringen har ej påbörjats ännu.	ÖÖ	0,0	11,0
Sterilcentralen. Extra medel, 19,5 miljoner kronor, har avsatts år 2019. Investeringen har ej påbörjats ännu.	Akut	0,0	19,5
Övriga fastighetsinvesteringar. Pågår enligt plan och förväntas inte överskrida budgeten. De största pågående investeringarna utöver ovan är: Plan 8 pågår etapp 2. Utgift 2019: 5,8 mkr Infrastruktur (Hissar o energiåtgärder). Utgift 2019: 8,2 mkr Ombyggnation av plan 12 (onkolog). Utgift 2019: 2,7 mkr		28,8	35,0

Engagemang i bolag och stiftelser

Bolag och stiftelse	Ägd andel i%	Resultat 190831 i tkr	Prognos 190831 i tkr
Landstingsbostäder i Jämtland AB	100	+4 517	+5 221
Stiftelsen Jamtli	Stiftelse	+7 280	+2 315
Länstrafiken i Jämtland AB	100	+76	-500
Almi Företagspartner Mitt AB	24,5	Ingen uppgift	Ingen uppgift
Torsta AB	40	Ingen uppgift	-7
Norrtåg AB	25	0	0
Vattenbrukscentrum Norr AB	20	Ingen uppgift	Ingen uppgift
Peak Region Science Park AB	15	Ingen uppgift	Ingen uppgift
Naboer AB	11,76	+144	-250
Jämtland–Härjedalen turism JHT EK FÖR	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Ingen uppgift

Förvaltningsberättelsen ska enligt kommunallagen även omfatta verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer i form av till exempel aktiebolag och stiftelser.

Regionens verksamhet kan bedrivas i annan form än inom förvaltningsorganisationen om effekten blir större för regionens vision och att medborgarnytta är högre än om verksamheten drivits inom den egna organisationen. Samverkan med andra kan ibland vara ett alternativ.

Landstingsbostäder i Jämtland AB

Resultatet för bolaget, före bokslutsdispositioner och skatt, är per 190831 är 4,5 miljoner kronor i överskott. I prognosen för helåret 2019 antas preliminärt ett positivt resultat på 5,1 miljoner kronor vilket ger ett överskott mot budget med 0,6 miljoner kronor. Överskottet beror främst på högre hyresintäkter än budgeterat samt lägre kostnader för planerat underhåll som inte kommer utföras under 2019. Prognos för direktavkastning 2019 beräknas till cirka 3 procent vilket uppfyller kravet enligt ägardirektivet.

Landstingsbostäder i Jämtland AB är ett allmännyttigt bostadsbolag som ägs helt av Region Jämtland Härjedalen. Genom ägardirektiv tydliggörs regionens intentioner utöver vad som framgår av gällande bolagsordning. Bolagets verksamhet ska bedrivas för regionen, i första hand, i rekryteringsbefrämjande syfte. Vid uthyrning ska alltid en viss prioriteringsordning gälla som framgår i ägardirektivet.

Totalt har bolaget 478 lägenheter varav 11 lägenheter är bostadsrätter. Lägenhetsytan är ca 31 000 kvadratmeter.

Flyttningsfrekvensen januari till augusti 2019 ligger på drygt 11 (14) procent, 54 (79) stycken lägenheter har sagts upp under perioden. Då ingår inte de 15 (18) lägenheter som Region Jämtland Härjedalen hyr av bolaget och i sin tur hyr ut möblerade för korttidsboende.

Vid förhandlingar med Hyresgästföreningen Region Norr i början av 2019 beslutades om hyreshöjning med 2 procent för bostäder från och med 1 juli 2019. Hyran kommer att höjas med ytterligare 30 kronor per lägenhet och månad efter att fiberanslutning av samtliga fastigheter är klar, preliminärt under kvartal 4 2019.

Boinflytande planeras årligen med ca en till två aktiviteter per år tillsammans med den lokala hyresgästföreningen.

Ekonomi är mycket god i bolaget. Bolagets fastigheter är byggda under åren 1936-1979 vilket innebär höga kostnader för underhåll vid jämförelse med bostadsföretag som har yngre bostadsbestånd.

Det har inte skett några större förändringar eller större händelser inom bolagets verksamhet eller ekonomi till och med augusti 2019.

Stiftelsen Jamtli

Jamtli visar ett resultat på plus 4 mkr per 190831. Budgeten är lagd på 1,2 miljoner kronor och prognos för helår visar på plus 2,4 miljoner kronor. Vår- och försommarens biljettförsäljning har i stort följt budget men årskorten har hittills sålt bättre än budget samt försäljningen inom den kommersiella delen har gått bättre än budgeterat. Övriga avvikelser härrör övervägande till projekt som inte varit budgeterade.

Mål	Utfall
Antalet besökare är minst 200 000	Besöksantalet ligger i ungefärlig paritet med år 2018 och under oktober månad invigs utställningen, Oknytt, som förväntas bli en publikdragare, liksom Från gryning till skymning i Nationalmuseum Jamtli. Julmarknaden på Jamtli under andra adventshelgen förväntas bli välbesökt som vanligt.
Antal skolbesök från Jamtli är minst 30	Arbetet med skolbesök i länet följer uppgjord plan
Jamtli och/eller stiftelsens dotterbolag deltar i ett flertal nordiska eller europeiska samarbetsprojekt	Flera projekt pågår, inte minst det stora Interreg-projektet rörande traditionellt hantverk, ett europeiskt projekt om integrationsinsatser och ett som handlar om volontärarbete på museer.
Jamtli utvecklar volontärsarbete på besöksanläggningen	
Jamtli verkar för etablering av Nationalmuseum Norr	Pågående. Även under sommaren 2019 förstärktes Jamtli Historieland med statister ur Jamtlis volontärgrupp
Jamtli verkar för drift och långsiktig utveckling av Nationalmuseum Jamtli för konstupplevelser i världsklass, för attraktionskraft, kompetensutveckling och varumärkesförstärkning	Verksamheten i Nationalmuseum Jamtli är både välbesökt och välbokad, såväl av skolor som av vuxengrupper. Genom olika program som Konst-paus, allmänna och familjevisningar, Konst-yoga med mera avser Jamtli att sänka trösklarna för konst och konstupplevelser.
Jamtli verkar för att sprida konstpedagogiska program till hela länet och till elever i skolan genom IT lösning	Verksamheten i Nationalmuseum Jamtli är både välbesökt och välbokad. Den första utställningen Sex sekler av samtid besöktes av 139 skolklasser och nära 3200 elever. Nuvarande utställning Från gryning till skymning är välbokad av skolan, både de kortare och de längre programmen. Material har förberetts för publicering på Jamtlis hemsida.
Jamtli kompletterar fasta utställningar utifrån normkritiska perspektiv	En förstudie planeras
Jamtli utvecklar, genom Nordiskt centrum för Kulturarvspedagogik, regionens position som nav för kulturarvspedagogik	NCK:s verksamhet fortgår som planerat
Jamtli verkar för åtgärder av enkelt avhjälpna hinder och tillgänglig webb samt uppdaterar löpande handlingsplanen för ökad tillgänglighet	Jamtli arbetar tillsammans med ett Brukarråd och åtgärder successivt enkelt avhjälpna hinder samt lägger årsplaner för särskilda insatser. Handlingsplanen uppdateras årligen. Tillgänglig webb finns.
Jamtli beaktar ett jämställdhets-, HBTQ- och normkritiskt perspektiv i verksamheten	Ja
Jamtli strävar efter att efterleva ramavtalet för konstnärers ersättning och medverkan vid utställningar, MU-avtalet	I den mån Jamtli arrangerar utställningar med nu levande konstnärer/upphovsmän eftersträvas detta
Jamtli utvecklar samverkansformer med aktörer i länet kring kulturmiljöarbetet och bistår kommunerna i framtagning av kommunala kulturmiljöplaner	Jamtli samverkar med aktörer i länet både genom rådgivning och yttranden och genom uppdragsverksamhet inom kulturmiljöområdet. Antalet uppdrag är hittills i år mycket gott.
Jamtli verkar för att i sin verksamhet främja ekologiska utveckling och minska de fossila koldioxidutsläppen	Jamtli har högt ställda miljömål och arbetar för att uppfylla dem

Jamtli's bolag	Resultat per 180831, tkr	Prognos helår 2018, tkr
Teknikland	+630	+/-0
Restaurang Hov	-830	-100
Härjedalens Fjällmuseum	+39	+44
Världsarv Ragundadalen	+460	+230
NCK	+175	+/-0

Länstrafiken i Jämtland AB

Totalt sett visar bolaget ett resultat på + 76 tusen kronor. För motsvarande period föregående år uppgick resultatet till +1,2 miljoner kronor. Budget per 190831 är +/-0 och prognosen för helår ligger på -0,5 mkr.

Tilldelning skedde i juni avseende fem av åtta trafikområden. Överprövning inlämnades på tre av dessa. Avtal kunde tecknas för två av trafikområdena. Bolaget arbetar med överprövningsärendena samt hantering av de ej tilldelade trafikområdena. Nuvarande trafikavtal löper ut i juni 2020 varför detta arbete prioriteras högt.

Upphandlingen är överprövad i omgångar och det är i dagsläget oklart när tvisten avgörs i Förvaltningsrätten.

Trafikstart för Regionbuss 2019 är den 15 december 2019, eftersom det är en kort uppstartstid kommer det krävas mycket arbete för såväl trafikföretaget som bolaget för att komma igång.

Länstrafiken sköter under 2019 den särskilda kollektivtrafiken för sex av länets åtta kommuner samt för Region Jämtland Härjedalen. Myndighetsutövningen får anses ha fungerat väl.

Mål	Målvärde	Utfall 2019-08	Utfall 2018-12
Marknadsandelen för landsortstrafiken	10,5%	9 %	11%
För tätortstrafiken	17,5 %	16 %	17%
Målet avseende avgångstider för landsortstrafiken	23,5 %	30 %	28%
För tätorten	47,5 %	44 %	49%

Almi Företagspartner Mitt AB

Inget delårsbokslut per 190831 har inkommit till Region Jämtland Härjedalen

Torsta AB

Prognos för helåret 2019 är beräknat till -7 tkr jämfört med budget +131 tkr. Avvikelse mot budget beror till stor del på att bolaget inte har fått avrop från Arbetsförmedlingen på skogsmaskinförutbildning som räknats med. Bolaget har även haft en del avhopp av elever under vårterminen som försämrar ekonomin. I början av året såldes en slutavverkningsskördare som dock har förbättrat förutsättningarna något. Kostnaderna har minskats för att klara den lägre omsättningen.

Mål	Utfall
Högst rikspriser på Gymnasieutbildningarna	Ja
Resultat 3-5 % och soliditet på 5-15%	Nej se prognos
Attraktiv utbildningsanordnare	Ja bättre antagningssiffror tre år i rad och mycket nöjda elever och mycket bra utfall på andel som klarar sin yrkesexamen. Nöjda kursdeltagare.
Kompetens inom jord, skog och vattenbruk	Ja och nu finns även kompetens inom växtodling då bolaget anställt en växtodlingsagronom
Vara en inspirationskälla för landsbygdsutveckling	Ja, men kan alltid bli bättre
Ta till vara möjligheter som finns i EU fondprogram	Ja. Under våren har Torsta haft projekt finansierade av Regionala Fonden, Interreg och landsbygdsprogrammet
Nära samverkan med näringslivet	Ja, men kan alltid bli bättre

Norrtåg AB

Trafikkostnad för tertial 2, uppgår till 130,4 miljoner kronor att jämföra med budget på 132 miljoner kronor en avvikelse på 1,6 miljoner kronor. Den stora avvikelsen hänförs till hyressänkning av verkstadsdepå med 2,2 miljoner kronor och ökade operatörskostnader på grund av förändring i index, framförallt dieselindex. Ytterligare en avvikelse är 0,4 miljoner kronor som är en återföring av reserver från 2018.

Utifrån kända faktorer prognosticerar bolaget att årets trafikkostnad kommer att ligga på budgeterad nivå.

Vattenbrukscentrum Norr AB.

Bolaget visar ett resultat per 190731 på -0,9 mkr. Prognos för 2019 är en omsättning om ca 6,3 miljoner kronor. Fisk och romförsäljningen beräknas vara något högre än föregående år men konsultintäkterna betydligt lägre. Eftersom bolaget under 2019 byter VD (vilken tillträdde tjänsten 2019-09-02) så har dennes specifika kompetens samt möjlighet att erbjuda konsulttjänster varit okänd. Bolagets nye VD Christer Lindberg har av styrelsen fått tydligare direktiv att fortsätta utveckla avelsprogrammen varför det även är styrelsens uppfattning att det ska vara hans huvudfokus.

Bolagets intäkter fördelas fortsatt ojämnt över året då fiskförsäljning främst sker vår och höst, samt att de tjänster bolaget utför åt SLU faktureras halvårsvis. Osäkerheten i kostnader hänförliga till anläggningen är fortsatt stor då underhållsbehovet är stort och stundtals akut. Vi årets början fanns investeringsbeslut om att bygga ny syresättningsanläggning vilken har varit kostsam men på sikt en ekonomisk lönsam investering samt att den ger bättre förutsättningar för en ännu bättre fiskvälfärd och ökat produktionsförmåga. Under våren gick värmepumpen sönder och kostnaden för den nya uppgår till 1,3 miljoner kronor. Bolagets budgeterade resultat var 100 tusen kronor men av ovan nämnda anledningar blir förutsättningarna annorlunda. Då bolagets både lång- och kortsiktiga finansiella styrka är god finns dock ingen anledning till oro. Bolaget bedöms att även fortsättningsvis uppvisa en stabil lönsamhet.

Peak Region AB

Periodbokslutet per juli visar ett resultat på -60 tusen kronor. Utifrån idag kända faktorer beräknas helårsresultatet bli -93 tusen kronor.

Någon risk för återbetalningsskyldighet beroende på att kostnader ej hinner upparbetas före årsskiftet bedöms ej föreligga. Ej heller bedöms någon risk föreligga för negativt resultat i något projekt.

De likvida medlen har reducerats under årets första månader beroende på fram för allt att skulder till projektpartners reglerats vilket innebär att likviditeten var negativ per 30 april. Inkommande betalningar från bl a Region Jämtland Härjedalen medförde att likviditeten förstärktes under maj- augusti. Under resterande delen av året bedöms de likvida medlen successivt reduceras och ligga på cirka 200 tusen kronor vid årsskiftet. Inkluderas kontokrediterna beräknas likviditeten vid årsskiftet ligga på 3,2 miljoner kronor.

Naboer AB

Per 190731 visar bolaget ett bruttoreultat på 0,144 miljoner kronor. Omsättningen är 1,27 miljoner kronor. Likviditeten är god, 2,36 miljoner kronor samt även soliditeten 88 procent. Verksamheten följer sina planer och mål utan större avvikelser. Ekonomin följer också planerna och är stabil. Prognosen till årsskiftet beräknas bli ca minus 0,25 miljoner kronor, omsättningen beräknas bli 1,475 miljoner kronor.

Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening, JHT.

Inget delårsbokslut per 190831 har inkommit till Region Jämtland Härjedalen.

Samverkansförbund, nämnder med flera följs upp i årsredovisning 2018.

Samordningsförbundet i Jämtland A, Norrlands Musikteater och Dans (NMD), Stiftelsen Zenit, Mittnorden kommittén, Gemensam nämnd upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsmaterial, Gemensam nämnd närvård Frostviken, AB Transitio, Coompanion, LÖF, Norrlandstingens regionförbund, Brf Lugnviks centrum, Brf Torvalla, Brf Åkerärtan.

Resultaträkning

Resultaträkning i miljoner kronor	170831	180831	190831
Verksamhetens intäkter	484,7	538,5	513,4
Verksamhetens kostnader	-3 043,1	-3 213,0	-3 276,8
Avskrivningar	-82,4	-88,6	-85,0
Verksamhetens nettokostnader	-2 640,7	-2 763,2	-2 848,4
Skatteintäkter	1 881,2	1 938,7	1 993,8
Generella statsbidrag och utjämningsbidrag	507,1	530,6	541,5
Läkemedelsbidrag	228,8	243,8	251,3
Finansiella intäkter	3,8	2,6	43,6
Finansiella kostnader	-16,6	-23,7	-32,1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	-36,4	-71,3	-50,3

Budget och utfall 2019	Budget 2019	Prognos 2019	Avvikelse 2019
Verksamhetens intäkter	670,2	723,1	-52,9
Verksamhetens kostnader	-4 840,8	-4 984,6	143,8
Avskrivningar	-131,1	-130,9	-0,2
Verksamhetens nettokostnader	-4 301,7	-4 392,4	90,7
Skatteintäkter	2 980,0	2 990,8	-10,8
Generella statsbidrag	788,5	789,2	-0,7
Läkemedelsbidrag	365,6	388,0	-22,5
Finansiella intäkter	2,3	43,1	-40,8
Finansiella kostnader	-48,6	-48,7	0,1
Resultat före extraordinära poster	-214,0	-230,0	16,0

Balansräkning

Balansräkning i miljoner kronor	IB 2019-01-01	UB 2019-08-31	UB 2018-08-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	5,2	2,5	6,6
Mark och byggnader	698,1	698,3	687,5
Maskiner och inventarier	238,0	225,1	237,5
Finansiella anläggningstillgångar	64,5	64,5	64,5
Summa anläggningstillgångar	1 005,8	990,3	996,1
Omsättningstillgångar			
Förråd	14,4	13,7	13,2
Kortfristiga fordringar	236,8	204,4	147,9
Kortfristiga placeringar	449,3	431,9	415,2
Kassa och bank	224,3	362,9	173,8
Summa omsättningstillgångar	924,8	1 012,9	750,2
SUMMA TILLGÅNGAR	1 930,6	2 003,2	1 746,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	-311,8	-560,3	-311,8
Årets resultat	-248,5	-50,3	-71,3
Summa eget kapital	-560,3	-610,5	-383,0
Avsättningar			
Pensioner	1 127,9	1 232,2	1 096,0
Särskild löneskatt	273,6	298,9	265,9
Summa avsättningar	1 401,5	1 531,1	1 361,9
Skulder			
Långfristiga skulder	280,0	389,6	205,7
Kortfristiga skulder	809,3	693,0	561,7
Summa skulder	1 089,3	1 082,6	767,4
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 930,6	2 003,2	1 746,3

Panter och ansvarsförbindelser	miljoner kronor	2019-08-31
Ansvarsförbindelse pensioner		1 755,2
Ansvarsförbindelse särskild löneskatt		425,8
Borgensåtaganden och fastighetsinteckningar		
Fastighetsinteckningar Landstingsbostäder		54,0
Borgensåtagande Landstingsbostäder		
Region Jämtland Härjedalen har utfäst att gå i solidariskt borgen om 2 566,9 mkr för AB Transitio. (Länstrafiken i Jämtland AB)		
Region Jämtland Härjedalens del av detta per 31/12-18 är (regressavtalat)		277,7
Region Jämtland Härjedalen ansvarar som delägare i Patientförsäkringen LÖF för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie landstinget har att erlägga för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2018 uppgår premien till		18,5
		2019-06-30
Region Jämtland Härjedalens totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening är 17,3 mkr. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Region Jämtland Härjedalens ansvar för borgensförbindelse mot Kommuninvest uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 457 518, 2 mkr och totala tillgångar till 455 142,7 mkr. Region Jämtland Härjedalens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 565,3 mkr (0,12356%) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 554,3 mkr (0,12178%)		565,3
		554,3

Kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten i miljoner kronor	2017-08-31	2018-08-31	2019-08-31
Periodens resultat	-36,4	-71,3	-50,3
Justering för avskrivningar	82,4	82,6	85,0
Justering för nedskrivningar	0,0	6,0	0,0
Justering för reavinster/förluster	0,0	-0,1	0,0
Justering för gjorda avsättningar	51,2	96,5	129,6
Verksamhetens nettokostnader justerade för ej likviditetspåverkande poster	97,1	113,7	164,3
Justering för rörelsekapitalets förändring			
Ökn(-)/minskn(+) förråd och varulager	-0,1	0,1	0,8
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	42,2	97,9	32,4
Ökn(-)/minskn(+) korta placeringar	58,4	-38,8	17,4
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	-168,1	-217,8	-116,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-67,6	-158,5	-65,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	-66,5	-115,1	-70,7
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,4	0,9	1,2
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	-0,1	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande investeringsverksamheten	-66,1	-114,3	-69,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Långfri upplån/ökn långa skulder	77,6	98,6	109,6
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	77,6	98,6	109,6
Periodens kassaflöde	41,1	-60,6	138,6
Likvida medel vid årets början	145,0	234,4	224,3
Likvida medel vid periodens slut	186,1	173,8	362,9
Förändring av likvida medel	41,1	-60,6	138,6

Allmänna redovisningsprinciper

En av redovisningens viktigaste uppgifter är att ge relevant information om verksamhetens finansiella resultat och ekonomiska ställning för att underlätta styrning och uppföljning av verksamheten. För att det ska kunna ske måste olika redovisningsprinciper beskrivas på ett öppet och informativt sätt.

1 januari 2019 trädde den nya lagen i kraft, lagen om kommunal redovisning Lag (2018:597). Där framgår de redovisningsprinciper som tillämpas.

Att lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning följs innebär bland annat att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- Fordringar har upptagits till de belopp de beräknas inflyta.
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.
- Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts till det lägsta av marknadsvärdet.
- Periodisering av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Begreppsförklaring och ordlista

Anläggningstillgång och omsättningstillgång

Med anläggningstillgångar menas tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehåsa i verksamheten. Följande typer av anläggningstillgångar existerar: materiella; maskiner, inventarier och fastigheter, finansiella; aktier i dotterbolag immateriella; goodwill, patent- och licensrättigheter Med omsättningstillgångar menas tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande brukas eller innehåsa i verksamheten; likvida medel, värdepappersportföljer, kundfordringar och varulager.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att den kommer att behöva infrias, eller på grund av att dess storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan även vara fråga om en möjlig förpliktelse, det vill säga det är osäkert om det föreligger en förpliktelse eller ej. Ansvarsförbindelser redovisas inom linjen i balansräkningen, det vill säga de tas inte med i balansräkningens beloppsskolumner och räknas inte in i balanssumman.

Avsättning

En skuld som är oviss när det gäller förfallotidpunkt eller belopp. Ett företag ska redovisa en avsättning i balansräkningen när det har ett åtagande för en inträffad händelse där det är troligt att det krävs ett utflöde av resurser för att reglera åtagandet och företaget kan göra en tillförlitlig uppskattning av beloppet. Om inte samtliga dessa villkor är uppfyllda, ska någon avsättning inte redovisas i balansräkningen. Exempel på avsättning är kostnaden för intjänade pensioner.

Balansräkning

En ögonblicksbild av den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital. Balansräkningen har en tillgångssida och en skuldsida.

Bruttokostnader

Är verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar.

Eget kapital

Värdet av ett företags tillgångar med avdrag för skulder och avsättningar. Om resultat är positivt ökar det egna kapitalet, medan ett negativt resultat minskar det egna kapitalet.

Extern intäkt eller kostnad

Intäkter eller kostnader som företaget har i relation till andra företag, organisationer eller privatpersoner. Interna intäkter eller kostnader är transaktioner mellan olika kostnadsställen eller enheter inom organisationen.

Ingående balans

Värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

Komponentavskrivningar

Avskrivningar ska spegla hur tillgångens värde och/eller servicepotential successivt förbrukas därför måste skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång delas upp på dessa. Respektive komponent ska skrivas av separat.

Poster inom linjen

Redovisningsbegrepp som innebär att ställda säkerheter och ansvarsförbindelser inte ska räknas in i balansräkningen utan redovisas inom linjen. Det betyder att de ska visas i anslutning till balansräkningen och att deras belopp inte ska räknas in i balansomslutningen.

Investering

Definieras som inköp av anläggningstillgångar såsom fastighet, utrustning eller maskiner med varaktighet över 3 år och ett inköpsvärde på minimum ett halvt basbelopp.

Likvida medel

Företagets penningtillgodohavanden i kontanter: kassa, postgiro, bank och bankgiro men även utländska sedlar, erhållna checkar, postanvisningar och postväxlar som ännu inte lösts in. Ordet likviditet är en definition av företagets betalningsförmåga på kort sikt.

Nettoinvestering

Årets investeringsutgifter efter avdrag för årets försäljning och utrangering.

Nettokostnad

Verksamhetens intäkter (avgifter och ersättningar) minus verksamhetens kostnader (personal, material, tjänster och avskrivningar). Nettokostnaden finansieras med skatter och generella statsbidrag.

Nyckeltal och nyckelindikatorer

Ett sätt att genom jämförelsetal beskriva verksamheten och göra den jämförbar över tid och med andra företag. Nyckeltal används i samband med uppföljning för att bland annat mäta effektivitet vid resursanvändning. Exempel på nyckeltal är soliditet och likviditet.

Periodisering

En fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken de hör.

Realisationsvinst eller reavinst

Vinst som uppstår vid försäljning, till exempel vid fastighetsaffärer. Realisationsvinsten är försäljningsvärdet minus bokfört restvärde och eventuella försäljningskostnader.

Regionkoncernen

Regionen med dess förvaltning samt de aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där Regionen har ett väsentligt inflytande.

Resultat

Skillnaden mellan ett företags intäkter och kostnader under en viss period. Resultaträkning är den uppställning som visar hur vinsten eller förlusten för perioden uppkommit.

Rörelsekapital

Alla de tillgångar som inte är avsedda att stadigvarande innehåsa, minskade med de skulder som ska betalas inom ett år. Rörelsekapitalet är ofta en konstant andel av omsättningen. Ett positivt rörelsekapital innebär en buffert tack vare att det finns ett eget och långfristigt kapital som även räcker till att finansiera omsättningstillgångarna. Ett negativt rörelsekapital innebär att leverantörerna till viss del finansierar anläggningstillgångarna.

Skuld

Åtagande att i framtiden betala eller på annat sätt fullgöra en ekonomisk förpliktelse till någon utomstående. Skulder som förfaller till betalning inom ett år benämns kortfristiga skulder, övriga skulder benämns långfristiga.

Soliditet

Betalningsförmåga på lång sikt eller förmåga att stå emot förluster och konjunkturnedgångar. Soliditeten anger den del av tillgångarna som finansierats med eget kapital (eget kapital genom totalt kapital).

Utgående balans

Värdet på tillgångar, skulder och eget kapital vid årets slut.

Upplupna intäkter och kostnader

Upplupna intäkter är sådana intäkter som hör till bokslutsåret, men där företaget/myndigheten varken har skickat en faktura eller fått betalt för tjänsten eller varan före bokslutsdagen. En upplupen intäkt redovisas i balansräkningen som en interimfordring.

Upplupna kostnader är sådana kostnader som hör till bokslutsåret, men där företaget/myndigheten varken fått faktura eller betalat för tjänsten eller varan före bokslutsdagen. En upplupen kostnad redovisas som en interimsskuld.